

Katedra: Historie
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Historie se zaměřením na vzdělávání
Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání

**KAUZA DRAHOMÍRY ŠINOGLOVÉ. PŘÍPAD
PERZEKUCE ZA ROZMNOŽOVÁNÍ SAMIZDATU
V OBDOBÍ TZV. NORMALIZACE**

**THE CAUSE OF DRAHOMÍRA ŠINOGLOVÁ. THE
PERSECUTION CONCERNING THE SAMIZDAT
REPRODUCTION IN THE TIMES OF THE SO CALLED
NORMALIZATION**

Bakalářská práce: *11-FP-KHI-026*

Autor:
Vendula HLAVÁČKOVÁ

Podpis:

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Pažout, PhD.
Konzultant: Mgr. Kateřina Lozoviuková, PhD.

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
74	0	0	0	8	6

V Liberci dne: 28. 4. 2011

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra historie

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát): Vendulu Hlaváčkovou
adresa: Přímětice 528, 669 04 Znojmo
studijní obor (kombinace): Specializace v pedagogice, kombinace historie – německý jazyk
Název BP: **Kauza Drahomíry Šinoglové. Případ perzekuce za rozmnožování samizdatu v období tzv. normalizace**
Název BP v angličtině: The Cause of Drahomira Šinoglová. The Persecution Concerning the Samizdat Reproduction in the Times of the So Called Normalization
Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Pažout, PhD.
Konzultant: Mgr. Kateřina Lozoviuková, PhD.
Termín odevzdání: 30. dubna 2010

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 10. 4. 2009

děkan

vedoucí katedry

Převzal (kandidát):

HLAVÁČKOVÁ

Datum:

4. 6. 2009

Podpis:

M. Hlaváčková

Název BP:	Kauza Drahomíry Šinoglové. Případ perzekuce za rozmnožování samizdatu v období tzv. normalizace
Vedoucí práce:	PhDr. Jaroslav Pažout, PhD.
Cíl :	Cílem bakalářské práce je sledovat průběh trestního stíhání a následné odsouzení Drahomíry Šinoglové ze Znojemska, obviněné z údajného rozmnožování děl samizdatových autorů. Práce se bude zabývat osudem ženy, která patřila k méně známým postavám disentu, která působila mimo jeho hlavní centra. Případ D. Šinoglové vyvolal poměrně značnou pozornost doma i v zahraničí a projevy solidarity, které by v bakalářské práci měly být též podchyceny. Stranou nezůstane ani trestní stíhání manžela D. Šinoglové a profesní postih jejího obhájce Jána Čarnogurského.
Požadavky:	Studentka bude vycházet především z pramenů, v první řadě z vyšetřovacího a soudního spisu vedeného k případu D. Šinoglové a ze sbírek a fondů nezávislých iniciativ (především Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných) a samizdatových a exilových časopisů uložené v knihovně samizdatové a exilové literatury Libri prohibiti v Praze. Nedílnou součástí heuristiky bude uskutečnění rozhovorů s pamětníky.
Metody:	rešerše literatury pramenný výzkum oral history
Literatura:	Alternativní kultura. Příběh české společnosti 1945 – 1989. Ed. Josef Alan. Praha 2001 Dvě desetiletí před listopadem 89. Sborník. Praha 1993 Gebauer, František – Kaplan, Karel – Koudelka, František – Vyhnálek, Rudolf: Soudní perzekuce politické povahy v Československu 1948 – 1989. Praha 1993 Nejcitlivější místo režimu. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných očima svých členů. Diskusní setkání 19. října 2007. Eds. Petr Blažek a Jaroslav Pažout. Praha 2008 Opozice a odpor proti komunistickému režimu v Československu 1968 – 1989. Ed. Petr Blažek. Praha 2005 Otáhal, Milan: Normalizace 1969 – 1989. Příspěvek ke stavu bádání. Praha 2002 Otáhal, Milan: Opozice, moc, společnost 1968/1970. Příspěvek k dějinám „normalizace“. Praha 1994 Vítězové? Poražení? Životopisná interview. Díl 1. Disent v období tzv. normalizace. Díl 2. Politické elity v období tzv. normalizace. Eds. Miroslav Vaněk – Pavel Urbášek. Praha 2005 (viz též: Mocní? a Bezmocní? Politické elity a dissent v období tzv. normalizace. Interpretační studie životopisných interview. Ed. Miroslav Vaněk. Praha 2006)

Čestné prohlášení

Název práce: Kauza Drahomíry Šinoglové. Případ perzekuce za
rozmnožování samizdatu v období tzv. normalizace
Jméno a příjmení autora: Vendula Hlaváčková
Osobní číslo: P07000575

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 28. 4. 2011

Vendula Hlaváčková

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu své bakalářské práce PhDr. Jaroslavu Pažoutovi, PhD. za cenné rady, trpělivost a čas, který mi věnoval. Drahomíře Šinoglové, Věře Roubalové a JUDr. Jánů Čarnogurskému děkuji za ochotu, s níž mi zodpověděli všechny mé otázky.

Anotace

Bakalářská práce sleduje průběh trestního stíhání Drahomíry Šinoglové ze Znojemska, která byla v období tzv. normalizace obviněna a následně odsouzena za rozmnožování samizdatu. V úvodní kapitole je nastíněna situace v Československu po porážce Pražského jara. Autorka popisuje represivní politiku Husákova vedení a činnost nezávislých iniciativ, které vznikly jako reakce na porušování lidských práv a svobod. V následujících kapitolách je rekonstruován průběh trestního stíhání včetně ohlasu, který vyvolal doma i v zahraničí. Autorka se v práci věnuje i trestnímu stíhání manžela a profesnímu postihu obhájce Drahomíry Šinoglové.

Československo 1969 – 1989

Disident

Politická perzekuce

Samizdat

Summary

Bachelor's work follows a run of a prosecution of Drahomíra Šinoglová from Znojmo region who was accused and sentenced because of samizdat's duplication in so called normalization. In the opening chapter the authoress outlines the situation in Czechoslovakia after Prague Spring's defeat. The authoress describes repressive policy of Husák's leadership and the activity of independent enterprises which was originated as a reaction to violation human rights and liberties. In the following chapters there is a reconstruction of the run of the prosecution including the public acceptance which it invoked in the country and abroad. The authoress attends to prosecution of Drahomíra Šinoglová's husband and vocational sanction of her pleader Ján Čarnogurský.

Czechoslovakia 1969 – 1989

Dissident

Political persecution

Samizdat

Zusammenfassung

Die Bachelorarbeit verfolgt den Verlauf der Strafverfolgung von Drahomíra Šinoglová aus dem Gebiet von Znaim, die in der Zeit der sog. Normalisation der Vervielfältigung des Samisdat beschuldigt und danach verurteilt wurde. In der einleitenden Kapitel wird die Situation in der Tschechoslowakei nach der Niederlage des Prager Frühling geschildert. Die Autorin beschreibt die Repressionspolitik unter der Führung Husáks und die Tätigkeit der unabhängigen Initiativen, die als Reaktion auf die Verletzung von Menschenrechten und Grundfreiheiten entstanden. In folgenden Kapiteln wird der Verlauf der Strafverfolgung rekonstruiert einschließlich des im In- und Ausland hervorgerufenen Winderhalls. Die Autorin widmet sich auch der Strafverfolgung des Ehemanns von Drahomíra Šinoglová und der beruflichen Verfolgung ihres Anwaltes.

Tschechoslowakei

Dissident

Politische Verfolgung

Samisdat

Obsah

Úvod.....	11
1.Politická situace.....	14
1.1 Perzekuce, nedílná součást komunistického režimu.....	15
1.2 Samizdat.....	19
2.Trestní stíhání Jana Šinogla.....	24
2.1 Domovní prohlídka.....	24
2.2 Vyšetřování Jana Šinogla.....	25
2.3 Výpovědi svědků.....	26
2.4 Odborné posudky.....	28
3.Vyšetřování Drahomíry Šinoglové.....	31
3.1 Výsledky.....	31
3.2 Před Okresním soudem ve Znojmě.....	36
3.2.1.Obžaloba.....	36
3.2.2.Soud a odsouzení.....	38
3.3 Krajský soud v Brně.....	41
3.3.1.Odvolání.....	41
3.3.2.Zamítnutí odvolání.....	43
3.4 Útěk a skrývání.....	44
3.5 Po uvěznění.....	47
3.5.1.Ve vězení.....	47
3.5.2.Ohlas veřejnosti.....	48
3.6 Po propuštění.....	49
4.Profesní postih JUDr. Čarnogurského.....	51
Závěr.....	55
Použité prameny, literatura a internetové zdroje	57
Seznam příloh.....	59

Seznam zkratek

ABS	Archiv bezpečnostních složek
AI	Amnesty International
aj.	a jiné
arch. č.	archivní číslo
atd.	a tak dále
ČSSR	Československá socialistická republika
ČSSS	Československý státní statek Strachotice
EE	Edice Epedice
KGB	Kamit'ët gasudártsvěnoj bezopásnosti, Výbor státní bezpečnosti
KSC	Komunistická strana Československa
KZA	Krajské združenie advokátov
LP	Libri prohibiti
MNV	místní národní výbor
např.	například
ROH	Revoluční odborové hnutí
SNB	Sbor národní bezpečnosti
StB	Státní bezpečnost
tzv.	takzvaný
ÚV KSČ	Ústřední výbor Komunistické strany Československa
VB	Veřejná bezpečnost
VONS	Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

Úvod

Mocenské orgány komunistické strany používaly perzekuci jako nástroj své moci. Nejtvrdší byly perzekuce politické povahy, které byly zároveň charakteristickým rysem komunistického režimu. V období tzv. normalizace byli perzekuováni především ti, jejichž myšlenky mohly ohrozit postavení strany. Pražské jaro sice bylo poraženo a u moci byli opět konzervativní komunisté, ale revoluční myšlenky přežily a zůstalo i mnoho těch, kteří se nebáli dát najevo svůj nesouhlas s totalitním způsobem vlády. V sedmdesátých a osmdesátých letech to byli hlavně spisovatelé a publicisté.

I přes hrozbu tvrdých trestů se v Československu objevovaly nezávislé iniciativy, které se snažily s vedením komunistické strany a jeho totalitním způsobem vlády bojovat. Jedním ze způsobů boje bylo i opisování neoficiálně vydávaných knih. Po vydání Charty 77, jejíž vznik byl impulsem pro rozvoj aktivit nezávislých iniciativ, byli obzvláště tvrdě a vytrvale pronásledováni ti, kdo stáli mimo centrum opozice. Tedy anonymní opisovači, kteří sice stáli v pozadí, ale bez nichž by samizdat v Československu nikdy nemohl dosáhnout takové úrovně. Jedním z nich byla i Drahomíra Šinoglová ze Znojemska.

Mým cílem je rekonstruovat sled událostí od března 1980 do března 1982, kdy byla Drahomíra Šinoglová trestně stíhána, pronásledována a vězněna. Na jejím případě lze dokumentovat nejen postup vyšetřovatele a justičních orgánů, ale i to, jaký měla perzekuce ohlas v Československu i v zahraničí.

V první kapitole své práce stručně popisují situaci v Československu v období tzv. normalizace. Po krátkém nastínění politických změn, ke kterým došlo po porážce Pražského jara, se věnují opatřením a metodám, kterými chtělo nové politické vedení stabilizovat poměry v zemi, a samozřejmě reakcím, které tato opatření vyvolala. Podrobněji se věnují také fenoménu samizdatu v Československu.

Druhá kapitola sleduje trestní stíhání Jana Šinogla, který byl původně vyšetřován pro rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, ale na základě nalezení samizdatové literatury během domovní prohlídky ze dne 4. března 1980 byl obviněn z přípravy trestného činu pobuřování. V kapitole popisují průběh čtyřměsíčního vyšetřování, které skončilo zastavením trestního stíhání Jana Šinogla a obviněním jeho manželky.

Ve třetí, hlavní kapitole, popisuji samotný případ Drahomíry Šinoglové. V podkapitolách rekonstruuji jednotlivé fáze případu od vznesení obvinění, přes vyšetřování, soud, zamítnutí odvolání a následné skrývání, až po násilné odvezení Šinoglové do vězení. Nedílnou součástí této kapitoly je popis vlny solidarity, kterou kauza vyvolala doma i v zahraničí. Kapitulu uzavírám popisem událostí, které následovaly po propuštění Drahomíry Šinoglové, především dalšími případy perzekuce, které ji podle jejího svědectví postihly, a pak s tím, jaký vliv měl případ na její rodinu.

Předposlední kapitola je věnována obhájci Šinoglové, JUDr. Jánů Čarnogurskému, který byl za způsob, jakým vedl její obhajobu, vyloučen z Krajského sdružení advokátů. Stručně nastiňuji jeho působení v prostředí moravského a slovenského disidentu před i poté, co se ujal případu Drahomíry Šinoglové.

Ve své práci vycházím především z výzkumu písemných pramenů. V první řadě se jedná o vyšetřovací spis k případu Jana Šinogla uložený v Archivu bezpečnostních složek v Praze, který dokumentuje průběh vyšetřování nejdříve Jana Šinogla a později Drahomíry Šinoglové. Spis obsahuje usnesení orgánů činných v trestním řízení, protokoly z výslechů obviněných i svědků a znalecký posudek. Materiály zabavené při domovní prohlídce chybí. Neméně důležitým pramenem je sbírka Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných uložená v Libri prohibiti. Zde jsou uložena sdělení VONS, která o případu informovala veřejnost. Dále se zde nachází dopisy jednotlivců i organizací, které dokládají, jaký ohlas případ vyvolal doma i v zahraničí. Součástí sbírky jsou dokumenty týkající se profesního postihu JUDr. Čarnogurského. Díky laskavosti Jána Čarnogurského jsem měla možnost využít i některé dokumenty z jeho osobního archivu související s jeho vyloučením z řad advokátů, na základě kterých lze doložit, že mocenské orgány komunistického režimu perzekuovaly i ty, kdo šíření samizdatu obhajovali.

Specifickými prameny, ze kterých jsem při svém bádání čerpala, byly rozhovory s pamětníky, konkrétně s Drahomírou Šinoglovou a Věrou Roubalovou. Rozhovor s Šinoglovou navíc srovnávám s tím, co o svém případě vypověděla v dokumentárním cyklu ČT 1 „*Ženy Charty 77*“. Rozhovory mi pomohly doplnit informace, které se nepodařilo zaznamenat bezpečnosti ani VONS, a také objasnit některé nesrovnalosti, na které jsem ve spisu narazila.

Součástí heuristiky je i rešerše literatury věnující se období tzv. normalizace, samizdatové literatuře a s ní souvisejícími perzekucemi. Obecné informace o poměrech v Československu v období tzv. normalizace čerpám především z prací Milana Otáhala. Konkrétně se jedná o příspěvky „*První fáze opozice proti takzvané normalizaci (1969-1972)*“ a „*Normalizace 1969-1989: Příspěvek ke stavu bádání*“. Tyto příspěvky popisují nejen změny v politickém vedení, ale i metody, kterými si Husákově vedení snažilo upevnit své postavení a zničit jakékoliv pozůstatky Pražského jara. Pozornost věnuje také tomu, jak na represivní politiku KSČ reagovala československá veřejnost. Informace o samizdatu čerpám ze vzájemně se doplňujících příspěvků Jiřího Gruntoráda a Tomáše Vrby do sborníku „*Alternativní kultura*“. Oba autoři se ve svých článcích zabývají a vzájemně doplňují v problematice užití pojmu samizdat, nejznámějších edic a historie opisování literatury v Československu. Tomáš Vrba se navíc detailněji věnuje praktické stránce opisování a distribuce neoficiálně vydávaných knih. Další publikace používám k doplnění a ověření informací.

1. Politická situace

Šedesátá léta se nesla ve znamení změn. XXII. sjezd komunistické strany v Sovětském svazu, odhalování Stalinových zločinů a s tím související odhalování justičních zločinů přímo v ČSSR podlomilo autoritu bezpečnosti. Rostoucí životní náklady nemohly být kvůli hospodářské krizi uspokojeny. Nevyhovující pracovní podmínky, zaostalá technika, nedostatek zboží denní potřeby, to všechno mělo za následek, že klesalo budovatelské nadšení. Životní úroveň vzrostla také na Slovensku, což mělo za následek, že slovenští komunisté žádali větší míru politické a kulturní samostatnosti. Informace pronikající k nám ze Západu měly vliv především na mládež, která začala obdivovat vše, co odtud přicházelo. Veřejnost začala volat po změně.

Velký ohlas nejen u nás, ale i v zahraničí, měl v tomto ohledu IV. sjezd Svazu československých spisovatelů konaný na konci června 1967 v Národním domě na náměstí Míru v Praze. Milan Kundera ihned po zahájení sjezdu vyzval ke svobodnému střetu názorů, Pavel Kohout zase žádal o zrušení cenzury, změnu tiskového zákona či přijetí manifestu o svobodě slova. Nejznámějším pak bylo vystoupení spisovatele Ludvíka Vaculíka, který prohlásil, že „*nebyla vyřešena žádná lidská otázka...od primárních potřeb, jako jsou byty, školy, prosperita hospodářství, až po potřeby jemnější, které nedemokratické systémy světa vyřešit nemohou...*“¹ V závěru svého projevu však Vaculík prohlásil, že vývoj, který vedl k současnému stavu věcí, byl u nás podle něj nutný.

Touha po reformě se netýkala jen nekomunistů, ale i samotné komunistické strany, ve které získávali na síle reformě naladěni členové. Ostrá kritika způsobu práce vedoucích stranických orgánů se stala předmětem projednávání na zasedání ÚV KSČ na konci října 1967. Kritika byla namířena především proti Antonínu Novotnému, který byl 5. ledna 1968 nahrazen ve funkci prvního tajemníka ÚV KSČ Alexandrem Dubčekem. Tento slovenský politik zastávající politiku „*socialismu s lidskou tváří*“ si získal oblibu i důvěru veřejnosti a dodnes je nejen u nás, ale i v zahraničí zosobněním Pražského jara, jednoho z nejvážnějších pokusů o reformu sovětského socialismu. Doba postupné liberalizace Československa však neměla dlouhého trvání. V noci z 20. na 21. srpna 1968 vpadla na území Československa

¹ IV. sjezd svazu Svazu československých spisovatelů Praha 27. - 29. června 1967, [online], duben 2005, [cit. 29. března 2011]. Dostupné z WWW: <http://www.ludvikvaculik.cz/index.php?pid=56&sid=36>

vojska pěti zemí Varšavské smlouvy. Demonstrace a další projevy odporu, které vpád vojsk vyvolal, znemožnily uskutečnění Brežněvova plánu na rychlou a tvrdou likvidaci dosavadního polednového státního a stranického vedení v Československu.² Přesto Moskva nakonec dosáhla svého cíle. Podepsáním tzv. moskevského protokolu Dubčekem, Smrkovským a Černíkem československé vedení uznalo okupaci jako legitimní a zavázalo se, že stabilizuje poměry v Československu. Invazní vojska měla v zemi zůstat tak dlouho, dokud bude socialismu hrozit nebezpečí. Jejich přítomnost v zemi navíc dávala Moskvě záruku toho, že může bezprostředně zasahovat do politických záležitostí Československa. Dubček prozatím zůstal ve funkci prvního tajemníka ÚV KSČ, neboť Moskva se rozhodla využít jeho trvalou oblíbenost u veřejnosti. Dubček sám stále ještě věřil, že může poměry v zemi stabilizovat. V cestě za obnovením důvěry Sovětského svazu mu mělo pomoci i dočasné omezení demokratických svobod, především svobody slova a shromažďování. Tato ústupková politika ale měla za následek, že se začínaly ozývat hlasy proti Dubčekovi a jeho vedení. Ti, kdo nesouhlasili s moskevským protokolem doufali, že se jim podaří Dubčeka přimět k tomu, aby přestal ustupovat Moskvě a pokračoval v polednovém kurzu.³ Naděje, že se tak opravdu stane, pro většinu lidí zhasla po plenárním zasedání ÚV KSČ v dubnu 1969.

17. dubna 1969 nastoupil Gustav Husák, jehož frakce na plenárním zasedání zvítězila, do vedení KSČ. Jeho nástup do funkce měl plnou podporu Moskvy, neboť Brežněv v něm viděl člověka, který mohl konečně přivést československou společnost k pořádku.⁴ Veřejnost dávala najevo svůj nesouhlas se změnou politiky, protestovali především studenti, nicméně následným událostem a změnám zabránit nemohli. S nástupem nového generálního tajemníka tak začala tzv. normalizace. V lednu 1970 přistoupilo Husákově vedení k očistě KSČ. Během akce výměny členských legitimací KSČ a s ní souvisejících kádrových prověrek bylo ze strany vyloučeno na půl milionu členů. Cílem bylo především vypořádání se s humanitní inteligencí a se všemi, kdo žádali změny v socialistické struktuře a její demokratizaci. Tím měla být zničena jakákoliv opora pro případné další pokusy o reformu nebo její pokračování. Společnost se tedy rozdělila na ty, kteří měli mnoho

² OTÁHAL Milan, První fáze opozice proti takzvané normalizaci (1969-1989). in *Dvě desetiletí před listopadem 89*. Ed. Emanuel Mandler. Praha 1993. s. 12-13.

³ Otáhal, c. d., s. 14.

⁴ Tamtéž, s. 13

výhod a zákony pro ně v zásadě neplatily, a na ty, kteří byli postiženi v čistkách a stali se neplnoprávními občany.⁵

1.1 Perzekuce, nedílná součást komunistického režimu

Na přelomu šedesátých a sedmdesátých let docházelo k čistkám, jejichž cílem bylo odstranit všechny, kdo se nějak angažovali během Pražského jara. Čistka se netýkala jen KSČ, ale i ostatních stran. Postižena byla i akademie věd a její ústavy, vysoké školy a sdělovací prostředky. Výsledkem „očisty společnosti“ byla jednak stagnace československé vědy a kultury a pak také odchody do emigrace.

Soudní perzekuce se stala nedílnou součástí komunistického režimu a všech oblastí společenského života. Jejich úkolem bylo budit v lidech strach, který se stal součástí života celé společnosti. Strach, který cítil každý jedinec ve společnosti, byl zárukou stability komunistického režimu. Ukázkou toho, jak moc se režim bál i jen málo vyslyšených nespokojených hlasů a jak malou oporu měla opozice ve společnosti, byl soud s členy Hnutí revoluční mládeže, který probíhal v březnu 1971. Vliv této skupiny sice do společnosti nepronikl, přesto bylo v případě jeho členů přistoupeno k nepřiměřeně tvrdým trestům. Soud členů tohoto levicově radikálního proudu měl velký význam ještě z jednoho důvodu. Jednalo se totiž o první velký politický proces od srpna 1968 a právě na něm se mělo ukázat, zda je justice dostatečně připravena.⁶

Podstatou perzekuce bylo soustavné porušování a likvidace lidských práv a svobod. Potrestáni museli být všichni, kteří nesouhlasili s normalizací a s ní souvisejícími změnami ve společnosti. Existovalo několik stupňů postižení. Nejčastějším postihem bylo vyloučení z veřejného života doprovázené zákazy výjezdů do zahraničí či odebráním řidičských průkazů. Součástí tohoto způsobu perzekuce byl také nátlak na vystoupení z církve, zřeknutí se perzekuovaných příbuzných atd. K tvrdším postihům patřilo propuštění ze zaměstnání, přeřazení na práci s nižší kvalifikací či peněžní pokuty. Velmi tvrdým trestem pak byl zákaz studia, či zákaz zveřejňování děl nepohodlných autorů.

Porušování lidských práv, policejní a politické represe pro režim nepohodlných lidí muselo nutně vést k nějaké reakci. A tou byl vznik opozice. Její jádro tvořili intelektuálové, neboť většina z nich byla potrestána za svoje působení v roce 1968

⁵ Otáhal, c. d., s. 53.

⁶ Tamtéž, s. 19.

znemožněním působit ve svém oboru. Vědci i umělci museli opouštět svá původní zaměstnání. Redakce, přednáškové sály a laboratoře museli vyměnit za lopaty a práci ve fabrikách. Z těchto, pro ně jistě ponižujících pozic, pak mohli spolu se studenty sledovat, jak je vědecká a umělecká činnost podřízena cenzuře a jejich instituce ideologické kontrole KSČ.

Odpor proti totalitnímu režimu prošel v první polovině sedmdesátých let dvěma fázemi. Zatímco v prvních letech normalizace tvořili opozici komunisté, nezávislí socialisté a revoluční mládež vycházející z reformních myšlenek Pražského jara, ve druhé fázi to byly známé osobnosti, které jednotlivě vystupovaly a pokoušely se o kritický dialog.⁷ Tyto iniciativy nedosáhly žádného úspěchu, neboť jejich vliv zůstal omezen jen na jednotlivé skupiny občanů, které působily během Pražského jara. Vedení strany navíc proti členům opozice tvrdě zasáhlo v politických procesech a následným odsouzením k mnohaletým žalářům. Z podstaty totalitního režimu vyplývá, že nemůže připustit žádnou opozici „a protože je jakákoli opozice potenciálně nebezpečná, nemůže být dělán rozdíl mezi přijatelnou a nepřijatelnou opozicí, mezi opozicí loajální a neloajální, mezi opozicí, která je tolerována, a opozicí, která musí být potlačena”.⁸

Novým podnětem pro aktivizaci opozičního hnutí bylo přijetí Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci a především jeho třetího koše, který se týkal lidských práv. Závěrečný akt se odvolával na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o sociálních, kulturních a hospodářských právech. Přestože v Československu vešly oba pakty v platnost 23. března 1976, docházelo k jejich soustavnému porušování. Příkladem porušování lidských práv byl proces se skupinou Plastic People of the Universe, který se konal na podzim roku 1976 a který znamenal zvrat ve vývoji československé opozice. Lidé různého věku a různého politického i duševního zaměření vyjádřili svůj nesouhlas s postupem mocenských orgánů proti členům skupiny. Tito lidé požadovali dodržování lidských práv tak, jak byly přijaty podepsáním Závěrečného aktu helsinské konference. Spojení různorodých skupin tak znamenalo překonání izolace, kterou bylo možno pozorovat u předchozích iniciativ a poskytnutí prostoru k vyjádření nespokojenosti i nepochiticky orientovaným aktivistům.⁹ Tím se otevřel

⁷ Charta 77, [online], [cit. 14. dubna 2011], dostupné z WWW: <http://www.charta2007.cz/index.php?sh=dokum/1>

⁸ OTÁHAL, c. d., s. 16

⁹ Charta 77, [online], [cit. 14. dubna 2011], dostupné z WWW: <http://www.charta2007.cz/index.php?sh=dokum/1>

prostor pro vznik Charty 77, nezávislé iniciativy, která se prohlásila za ochránkyni lidských práv a svobod. „*Strategie Charty 77 vycházela z přesvědčení, že cíle hnutí nemusejí být nutně politické a že podstata hnutí musí být především morální.*“¹⁰

Ve svém prvním dokumentu, „*Prohlášení Charty 77*“, vydaném 1. ledna 1977 poukazovala tato iniciativa na porušování lidských práv a svobod. Odpověď vedení komunistické strany byla rychlá a tvrdá. Již 6. ledna vydala správa SNB hlavního města Prahy a Středočeského kraje usnesení o zahájení trestního stíhání proti Chartě pro trestný čin podvracení republiky podle § 98 odst. 1 tr. z. Toto obvinění bylo dále rozšiřováno. Signatáři Charty 77 byli zatýkáni a v médiích proti ní byla vedena kampaň, která vykreslovala Chartu jako hanebný pamflet a její signatáře jako odpadlíky a nejhorší nepřátele země. Vyvrcholením snah o diskreditaci bylo prohlášení „*Za nové tvůrčí činy ve jménu socialismu a míru*“, dnes známé spíš pod názvem „*Anticharta*“, které podepsali českoslovenští umělci. Lidé byli nuceni na veřejných schůzích souhlasit s rezolucemi proti Chartě, přitom většina z nich její text ani neznala. Ti, kdo se s obsahem jejích dokumentů seznámili, např. díky vysílání Hlasu Ameriky, s ní mnohdy souhlasili, nicméně díky vlně perzekucí jen tajně. Situace se změnila po procesu s šesti členy Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, který se konal 23.-25. října 1979. V souvislosti s procesem vstoupila Charta 77 do povědomí občanů a získala jejich sympatie.¹¹

1.2 Komunistický režim versus kultura

Kultuře, umění a sdělovacím prostředkům věnovalo vedení komunistické strany zvláštní pozornost. Od únorového převratu 1948 byli umělci sdružováni do svazů, které „*měly zaručovat takzvaný demokratický centralismus, plnění úkolů centra vládnoucí strany a prostřednictvím Revolučního odborového hnutí ovlivňovat nestraníky*“.¹² Knihy, hudba, časopisy, zkrátka vše, co mělo být veřejně publikováno podléhalo cenzuře, stejně jako veškeré referáty a příspěvky, které měly být předneseny na sjezdech svazů. Vše potřebovalo požehnání KSČ. Strana si totiž uvědomovala, jaký vliv mohou mít na lid, což se nakonec potvrdilo během Pražského jara. Novináři a spisovatelé získali v tomto období neobyčejnou moc

¹⁰ LUŇÁK Petr, PEČENKA Marek a kol., *Encyklopedie moderní historie*, 3. vyd., Praha 1999. s.188

¹¹ *Charta 77*, [online], [cit. 14. dubna 2011], dostupné z WWW: <http://www.charta2007.cz/index.php?sh=dokum/1>

¹² CYSAŘOVÁ Jarmila, *Spisovatelé proti moci*. [online], [cit. 14. dubna 2011], dostupné z WWW: http://www.totalita.cz/60/60_09_01.php

a vliv a díky uvolnění cenzury se stále častěji objevovala témata, která byla dříve tabu.

Po nástupu normalizace bylo třeba vypořádat se nejen se spisovateli, kteří během IV. sjezdu Svazu československých spisovatelů vystoupili s kritikou režimu, ale s kulturními činiteli vůbec. Umělecké svazy byly označeny za organizátory boje proti straně. Umělci pak podle nich jen zneužívali kulturu k tomu, aby lid svedli ze správné cesty a jeho dezorientací prodlužovali krizi, ve které se země ocitla. Činnost Svazu československých spisovatelů byla v roce 1970 pozastavena a nově ustanoven byl až o dva roky později. Počet jeho členů byl podstatně menší.

Umělci sami se rozdělili na několik skupin. Jedni mlčky přihlíželi tomu, co se v zemi děje, jiní se rozhodli odejít do ciziny. Nakonec tu byla menší skupina statečných, kteří vyvíjeli aktivní odpor proti totalitnímu režimu. Na základě tohoto rozdělení mluvíme v období tzv. normalizace o třech kulturách. Nejprve tu byla kultura oficiální. V té vycházely knihy plné komunistické ideologie, budovatelské romány či agitační poezie. Spisovatelé, kteří stačili odejít do zahraničí, kde svobodně pokračovali ve své práci, tvořili exilovou literaturu. Ti, kteří v Československu oficiálně publikovat nesměli, pak tvořili alternativní kulturu, ve které vycházel samizdat.

1.3 Samizdat

S totalitními režimy nezbytně souvisela i politická cenzura. Spisovatelé, hudebníci či novináři, kteří se z nějakého důvodu stali pro režim nepohodlnými či nebezpečnými, museli být umlčeni. Snaha znemožnit jim publikovat a šířit své myšlenky, udělat z nich „*non-persons*”, však nikdy nebyla zcela úspěšná. Mnozí z nich se totiž nehodlali smířit s tím, že se jejich díla nedostanou na prodejní pulty jen proto, že nevyhovují aktuální politice. Oficiální nakladatelství jim sice byla uzavřena, ale pro ty, kdo měli odvahu, tu byla jedna možnost. Ta sice znamenala značné nebezpečí, ale zároveň alespoň nějakou svobodu projevu. Touto možností bylo zapojení se do alternativní kultury. Pro díla, která v jejím rámci vznikla, se vžilo označení samizdat. Co přesně se skrývá za tímto slovem, které mimo jiné znamenalo i hrozbu stíhání a vězeňských mříží?

Slovo samotné je ruského původu a v překladu znamená samo-vydání. Tento význam byl užíván i jako alibi či obhajoba opisovačů, kteří v případě, že byli

vyšetřování tvrdili, že „*se to asi vydalo samo*“.¹³ Pojem samizdat je všeobecně známý a běžně se užívá pro označení děl vycházejících mimo oficiální nakladatelství a v omezeném počtu. I přes tento jednoznačný význam a všeobecné povědomí o něm, je pojem samizdat mnohými z těch, kdo se fenoménem anonymního opisování a tedy i vznikem samizdatu zabývají, odmítán jako rusismus a nepřesný termín.¹⁴ Nahrazují ho pojmy neoficiální, zakázaná, paralelní, nezávislá, či podzemní literatura.¹⁵ Jev samotný vznikl v Sovětském svazu. Podle některých pramenů se jedná o jev stejně starý, jako samotný Sovětský svaz. Zlatý věk samizdatu nastal po Stalinově smrti, kdy řada spisovatelů, jako např. Solženicyn, nabídl k publikaci svá díla. Ta ve většině případů nebyla vydána, nicméně zásluhou redaktorů se mezi obyvatelstvem začaly šířit jejich opisy. V roce 1969 pak předseda KGB J.V. Andropov vydal „*zprávu o zrození samizdatu*“. Ze Sovětského svazu se pak opisování ilegálních písemností rozšířilo i do dalších zemí s komunistickým režimem.¹⁶

První ilegální tiskoviny u nás se objevily během druhé světové války. V prvních poválečných desetiletích se tyto letáky a časopisy začaly šířit znovu. Opět bojovaly proti totalitě, ne už nacistické, nýbrž komunistické. Období Pražského jara sice znamenalo útlum samizdatu, netrvalo však dlouho a bylo ho opět zapotřebí. S nástupem normalizace, a s ní související tvrdou cenzurou, usedli opisovači znovu ke svým psacím strojům. Po nástupu Husáka k moci totiž nedošlo jen k čistkám ve straně, ale i ve veřejném a kulturním životě. Součástí této čistky bylo i odstranění závadné literatury z knihoven. Na základě posouzení nejen obsahů, ale i samotných autorů mělo být vyřazeno 404 položek. Z knihovnických pultů tak zmizely knihy autorů domácích i zahraničních. K těm domácím patřili Ludvík Vaculík, Ivan Klíma a mnoho dalších, kteří se později angažovali v Petlici.

Nezávislé písmenictví v Československu prošlo vývojem, na jehož počátku autor a opisovač v jedné osobě, dával svá díla k přečtení okruhu známých a na jehož konci byly vyspělé kulturní instituce, jejichž díla procházela nejen výrobní, ale i redakční fází. Redakční práce na opisech jsou velmi důležité pro odlišení edičně vydaného opisu od tzv. divokého samizdatu, kdy čtenář půjčenou knihu opsál pro své

¹³ VRBA Tomáš, Nezávislé písmenictví a svobodné myšlení v letech 1970-1989. in *Alternativní kultura. Příběh české společnosti 1945-1989*. Ed. Josef Alan. Praha 2001. s. 266-267.

¹⁴ Tamtéž, s. 265.

¹⁵ GRUNTORÁD Jiří, Samizdatová literatura v Československu sedmdesátých a osmdesátých let. in *Alternativní kultura. Příběh české společnosti 1945-1989*. Ed. Josef Alan. Praha 2001. s. 494.

¹⁶ Gruntorád, c. d., s. 493.

přátele.¹⁷ To se dělo především z toho důvodu, že poptávka značně převyšovala nabídku. Pořízení takové knihy navíc nebylo levnou záležitostí, neboť stály až desetkrát víc, než knihy vydané v oficiálním nakladatelství. Vysoké ceny ovšem neznamenají, že by vydávání samizdatu bylo výdělečnou činností, spíše naopak. Vydavatel musel do každého nákladu investovat sumu, která se přibližně rovnala tehdejšímu měsíčnímu platu.¹⁸ S finančními problémy jim občas vypomohly jednorázové příspěvky, a také věcné dary jako třeba papír. Samotná práce pro nakladatelství byla sice z velké části dobrovolnická, přesto zůstávalo několik položek, které cenu knih navyšovaly. Především to byl papír, uhlový papír, vazba, případné opravy stroje a hlavně honoráře písárek.

Spolupráce s kvalitními písáčkami byla pro samizdatová nakladatelství velmi důležitá, i když mohla znamenat jisté nebezpečí. Riziko to bylo především proto, že pro bezpečnost by nebylo složité tyto ženy sledovat a přijít tak na stopu celé síti. Co se týče písárek samotných, ty měly o práci pro samizdatová nakladatelství zájem, protože to pro ně znamenalo ekonomické výhody. Často se jednalo o důchodkyně, ženy na mateřské dovolené nebo ty, které byly přes den zaměstnány v oficiálních nakladatelstvích.¹⁹

Přestože byl okruh neoficiálně vydávané literatury v sedmdesátých a osmdesátých letech co se týče ideové různorodosti velmi pestrý, někdy až protichůdný, panovalo tu ovzduší tolerance a spolupráce. Značnou zásluhu na tom měl vznik Charty 77, po jejímž vydání pozbyla na významu dřívější ideová východiska a namísto nich nabývala na důležitosti komunikace a spolupráce.²⁰

Samizdatové edice vydávaly především knihy populárního čtení. Mezi těmi jsou na předních příčkách v oblíbenosti Švandrlíkovi „*Černí baroni*“. Veliké oblibě se těšily také knihy Bohumila Hrabala či Jaroslava Seiferta. Některé knihy byly dokonce vydávány stále znovu a znovu. K těmto evergreenům patřila např. Orwellova „*Zvířecí farma*“, Koestlerova „*Tma o polednách*“ či díla Karla Čapka.²¹ Nemalou část knih vydávaných v neoficiálních nakladatelstvích pak tvořila původní i přeložená poezie. K té se počítají i texty písni, ve kterých Plastic People, Jaroslav Hutka, Jan Vodňák a mnoho dalších podávali svědectví o době, kterou zažívali. Obliba poezie byla taková, že v Edici Expedice tvořila téměř čtvrtinu vydaných knih,

¹⁷ Vrba, c. d., s. 286.

¹⁸ Tamtéž, s. 289.

¹⁹ Vrba, c. d., s. 286-287.

²⁰ Tamtéž, s. 273.

²¹ Vrba, c. d., s. 278.

stejně tak edice Kvart vydávala z větší části poezii. Některá samizdatová nakladatelství, jako Kde domov můj, se dokonce zabývala výhradně šířením poezie.

22

V období tzv. normalizace vznikla řada edic vydávající samizdatové knihy, které nesly mnohé znaky knižní řady, čímž se odlišovaly od spontánního opisování. Byla to například jednotná vazba, tiráž či jednotná grafická úprava. Pravděpodobně první samizdatovou literární edicí, která vznikla v období normalizace, byly Texty přátel, která je spojena se jmény Petr Mikeš a Eduard Zach.²³

Jména jako Jiří Gruša, Ivan Klíma, Pavel Kohout a především Ludvík Vaculík jsou pevně spjata s edicí Petlice, možná nejznámější samizdatovou edicí v normalizačním Československu. První opisy jejích autorů se objevily v roce 1972 „v souvislosti s autorským čtením a následnými diskusemi, které probíhaly od počátku sedmdesátých let v bytě Ivana Klímy i jinde”.²⁴ Původně byla Petlice nazývána VZDOR, což vzniklo z ochranné formule, která zněla „Výslovný zákaz dalšího opisování rukopisu”. Každá edice měla svoji formuli, kterou psali opisovači na rub knih. Jejich smyslem bylo zajistit legalitu opisování. VZDOR byl ovšem jen pracovní název, který v roce 1973 nahradil Ludvík Vaculík názvem Petlice. Okruh jejích předplatitelů a ve většině případů autorů zároveň, tvořilo přibližně čtyřicet lidí. Od nich se pak knihy šířily jako předlohy dalších opisů.²⁵

Neméně významná byla i Edice Expedice, kterou založil v roce 1975 Václav Havel. Ten v tiráži knih stvrzoval svým podpisem, že knihu „pro sebe a své přátele“ opsál on. Pokud byl zrovna uvězněn, podepisovala je jeho žena Olga.²⁶ Knihy vydané v EE, pak můžeme rozdělit na dvě skupiny, tzv. černou a světlou řadu, podle toho, jestli byly vázány v černém nebo přírodně zbarveném plátně.²⁷ Až do roku 1989 zde vyšlo 232 svazků. Jejich skladba je ze všech ohledů úctyhodná. Jednalo se o knihy domácích i exilových autorů, o překlady z ruštiny, polštiny a dalších jazyků. Pokud jde o žánrové složení, největší část tvořila beletrie, pak poezie a asi čtvrtinu tvořily spisy filosofické, teologické i přírodovědecké. Vydávány byly i divadelní hry a filmové scénáře.²⁸

²² Tamtéž, s. 279-280.

²³ Gruntorád, c. d., s. 495.

²⁴ Tamtéž.

²⁵ Gruntorád, c. d., s. 498.

²⁶ Tamtéž, s. 496.

²⁷ Vrba, c. d., s. 297.

²⁸ Vrba, c. d., s. 299.

Vedení komunistické strany vidělo v opisování činnost pobuřující až pro stát nebezpečnou. Vydavatelé, publicisté, opisovači, ti všichni pocítili nejrůznější druhy represe. Snaha zastrašit však měla spíše opačný účinek a do šíření samizdatu se zapojovalo stále více lidí, kteří zakládali nové a nové edice a časopisy. Před soudy se pak hájili svým právem na přijímání a šíření informací všemi prostředky, které jim zaručoval mezinárodní pakt o občanských a politických právech. Tato práva sice byla v Československu kodifikována v roce 1976, nicméně nezabránila vyšetřování těch, kdo se podíleli na vzniku alternativní kultury. Škála obvinění byla široká. Podle vyšetřovatelů, prokurátorů i soudců se tito lidé provinili pobuřováním či jeho přípravou, podvracením republiky, nedovoleným podnikáním, mařením dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi nebo výtržnictvím.²⁹ Podle obvinění se pak tresty pohybovaly od podmíněných až po osmileté vězení nepodmíněně. Někteří byli uvěznění opakovaně. Samozřejmostí bylo také propadnutí nalezených knih a psacích strojů.

Příkladem policejních represí, kterými byli postihováni ti, kdo se podíleli na šíření samizdatu, je i případ Jiřího Gruntoráda. Jiří Gruntorád se se samizdatem poprvé setkal někdy na konci roku 1977 nebo v roce 1978, kdy prováděl zednické práce v bytě manželů Bendových. Zde také podepsal Chartu 77. Jiří Gruntorád se brzy zapojil do opisování textů, které následně rozšiřoval mezi svými kolegy v práci či známými ze školy. Především ale vydával knihy v edici Popelnice. 17. prosince 1980 byl odveden bezpečností a o dva dny později obviněn z trestného činu podvracení republiky podle § 98 odst. 1 tr. z. Soud proběhl v červenci příštího roku a Jiří Gruntorád byl odsouzen ke čtyřem letům vězení. Krom vězení byl postižen i tzv. ochranným dohledem v trvání tří let. Jednalo se o první případ tohoto opatření u politického vězně.³⁰

Samizdat to nebyly jen opisy knihy. Na magnetofonových páskách a videozáznamech se šířily záznamy koncertů, relací zahraničních rozhlasů, záznamy bytových přednášek a seminářů. Šíření tímto způsobem bylo podstatně jednodušší, díky čemuž byly nahrávky rozšířenější než samotné opisy textů.³¹

Na alternativní kulturu můžeme nahlížet dvojím způsobem. Není jen fenoménem kulturně-historickým, nýbrž i sociologickým.³² Co se týče sociologické

²⁹ Gruntorád, c. d., s. 501.

³⁰ Sdělení VONS č. 400 *Souhrnné sdělení o případech sledovaných výborem k 6. 11. 1984*, in: *Informace o Chartě 77*, roč. 7, č. 11/1984, s. 4-12.

³¹ Gruntorád, c. d., s. 494.

³² Vrba, c. d., s. 266.

stránky, o tom, jak tato kultura ovlivňovala společnost a jaký pro ni měla význam, zůstává zatím mimo větší zájem. Samizdat tedy zůstává především zdrojem literárních, hudebních výtvarných a především publicistických hodnot.³³ Jiří Gruntorád ve svém článku o samizdatové literatuře v Československu v sedmdesátých a osmdesátých letech zdůrazňuje význam publicistiky jako svědectví doby, ve kterém „se věrně odráží tehdejší nenormální situace, těžko pochopitelné pro lidi, kteří nemají přímou zkušenost s komunistickým režimem.”³⁴ V současné době existují knihovny, katalogy a soupisy soustřeďující tato díla. Najdeme je jak na evropských tak i na amerických univerzitách. U nás je se svými více než devíti tisíci svazky největší sbírkou Libri prohibity.

³³ Gruntorád, c. d., s. 506.

³⁴ Tamtéž.

2. Trestní stíhání Jana Šinogla

2.1 Domovní prohlídka

O tom, jak málo stačilo k tomu, aby komunistický režim zničil život obyčejného člověka, se přesvědčili i manželé Jan a Drahomíra Šinoglovi ze Strachotic na Znojmsku poté, co byla dne 4. března 1980 v jejich domě vykonána domovní prohlídka. Ta byla provedena na základě trestního stíhání Jana Šinogla, na kterého mělo přijít udání za rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. z. Jako externí opravář elektrických spotřebičů pracující pro Okresní pracovní podnik Znojmo prý vykázal neprovedené opravy elektrických boilerů v železničním stavitelství – učiliště Moravský Krumlov a také si na tyto opravy vyžádal více náhradních dílů, než bylo ve skutečnosti použito. Právě nalezení těchto termostatů, topných těles apod., které se podle vyšetřovatelů mohly nacházet v domě manželů Šinoglových, bylo cílem domovní prohlídky. Ve sdělení VONS č. 188, které informovalo o uvalení vazby na Jana Šinogla, stojí, že tyto opravy byly „ve skutečnosti výhodné pro zákazníka, neboť Jan Šinogl vzhledem k pracovnímu vytížení neměl možnost dojíždět do Železničního učiliště tak často, jak bylo nutné, a místní opravář by k provedení naléhavých oprav neobdržel náhradní díly jinak, než právě vypsáním neprovedené opravy Janem Šinoglem. Opravu potom v případě potřeby provedl bez prodlení místní opravář sám. Tato praxe je však mezi podniky naprosto běžná právě pro nedostatek různých součástí a náhradních dílů.”³⁵ Šinoglová je přesvědčená, že udání o rozkrádání majetku byla jen záminka. Podle jejího svědectví se o ni i jejího manžela začala bezpečnost zajímat už někdy v roce 1970, kdy oba svobodně volili. To, že se zajímají o knihy autorů, kteří nesměli oficiálně publikovat, se podle ní dozvěděli z odposlechů, pravděpodobně právě u spisovatele Trefulky.³⁶ Prohlídka na Starém mlýně, jak byl také dům Šinoglových nazýván, spustila lavinu událostí, které vyvrcholily uvězněním nejen udaného, ale později i jeho manželky a matky tří malých dětí, Drahomíry Šinoglové.

Během prohlídky, kterou provedli příslušníci Sboru národní bezpečnosti Znojmo ppor. Josef Málek, por. Jiří Špaček, por. Antonín Novotný a ppor. Všecka a která se týkala i půdy, sklepního prostoru a osobního vozu, bylo podle vyšetřovacího spisu nalezeny knihy vydávané v samizdatové edici Petlice „Hodina naděje“,

³⁵ Sdělení VONS č. 188 z 18. června 1980 „Jan Šinogl ve vazbě“, in: *Informace o Chartě 77*, r. 3, č. 10/1980, s. 5-6.

³⁶ Rozhovor Venduly Hlaváčkové s Drahomírou Šinoglovou vedený dne 26. 3. 2011.

„*Evangelium podle Josefa Flavie*“, „*O bláznech jen dobré*“, „*Chvála bláznovství*“, „*Dámský gambit*“, „*Československý fejeton 1975/76, 1976/77 a 1977/78*“, „*Katyně I. a II.*“, „*Křížová cesta kočárového kočího*“, „*První skica k podobizně*“, „*Dotazník*“ a „*Život v tichém domě*“, dále dokument Charty 77 č. 22 či 171 rozepsaných stran knihy „*Československý fejeton 1977/78*“.³⁷ Podle sdělení VONS č. 188 se příslušníci StB během prohlídky zaměřovali právě na nalezení samizdatu. Následující den byl Jan Šinogl vzat do vyšetřovací vazby ve věznici v Brně-Bohunicích, což bylo odůvodněno obavou, že by obviněný mohl mařit vyšetřování nebo pokračovat v trestné činnosti.³⁸ Ve vazbě zůstal čtyři měsíce.

2.2 Vyšetřování Jana Šinogla

Nalezení samizdatové literatury sice nebylo oficiálním cílem domovní prohlídky, přesto se bezpečnost rozhodla nastalé situace využít a na základě zajištění knih započala s vyšetřováním nového případu. Trestní stíhání pro přípravu trestného činu pobuřování podle § 7/1, § 100/1 písm. a) tr. z. bylo zahájeno 13. března vyšetřovatelem StB por. Vilémem Krystýnkem. Obžalovaný Jan Šinogl byl viněn z toho, že od blíže neurčené doby rozšiřoval na psacím stroji značky Chevron, zajištěném při domovní prohlídce, knihy z edice Petlice. Obsahy těchto knih byly definovány jako nepřátelsky zaměřené proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení ČSSR.³⁹

Jan Šinogl proti tomuto usnesení vyšetřovatele podal stížnost. V té především trval na tom, že se necítí vinen. Knihy Jaroslava Seiferta, Pavla Kohouta či Jiřího Gruši, tedy autorů vyloučených v roce 1968 ze Svazu spisovatelů, které u něj byly nalezeny, si podle výpovědi půjčil od spisovatele Jana Trefulky, kterého pravidelně navštěvoval v Brně a který mu je zapůjčil s tím, že mu je po přečtení zase vrátí.⁴⁰ Podle svědectví Šinoglové v pořadu ČT 1 „*Ženy Charty 77*“ se manželé o autorech, kteří nesměli publikovat v oficiálních nakladatelstvích, dozvěděli z vysílání Rádia Svobodná Evropa. Manželé se velmi zajímali o kulturu, a tak se chtěli přesvědčit, zda a čím jsou vlastně obsahy knih těchto autorů pobuřující. Proto se rozhodli zajet

³⁷ Archiv bezpečnostních složek (dále jen ABS), vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, protokol o provedení domovní prohlídky z 4. 3. 1980.

³⁸ Sdělení VONS č. 188 z 18. června 1980 „*Jan Šinogl ve vazbě*“, in: *Informace o Chartě 77*, r. 3, č. 10/1980, s. 5-6.

³⁹ ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, usnesení Krajské správy SNB v Brně o zahájení trestního stíhání J. Šinogla z 13. 3. 1980.

⁴⁰ Tamtéž, protokol z výslechu J. Šinogla konaného 13. 3. 1980.

na chatu spisovatele Pavla Kohouta, jehož adresu znali také z Rádia Svobodná Evropa, aby si od něj některé knihy půjčili, přečetli a mohli si o nich udělat vlastní úsudek. O Pavlovi Kohoutovi se ale ve spisech jako o zdroji knih nemluví. Podle svědectví Šinoglové je to proto, že ke Kohoutovi jezdili spíše ze začátku. Pak byli nasměrováni právě na Jana Trefulku, který bydlel blíž.⁴¹ Šinogl ve své výpovědi rozhodně trval na tom, že knihy nerozepisoval a ani to neměl v úmyslu. Jedinou knihou, jejíž původ Šinogl při výslechu nedokázal vysvětlit, byl „*Československý fejeton 1977/78*“.⁴² Přes všechny tyto námitky obviněného rozhodl Krajský prokurátor v Brně, že zjištěné skutečnosti jsou dostatečnými důvody pro zahájení vyšetřování a stížnost Jana Šinogla zamítl jako neodůvodněnou.⁴³

Co se týče psacího stroje, připustil Jan Šinogl, že je jeho majetkem, zároveň ale popřel, že by na něm opisoval „*Československý fejeton 1977/78*“, jehož opisy u něj zajistila bezpečnost. Jelikož se ale několik listů nacházelo přímo ve stroji, připustil, že stroj mohl být k jejich šíření použit. Podle něj mohl stroj použít některý z přátel Šinoglových, kteří u nich pobývali. Konkrétně jmenoval Jana Trefulku, který byl původním majitelem stroje a který na Starém mlýně strávil několik dní v druhé polovině roku 1979. Kdy konkrétně to bylo, se Šinogl s Trefulkou ve svých výpovědích neshodli. Šinogl také dodal, že to byl právě Trefulka, kdo jako jediný z návštěvníků zůstal v domě sám.⁴⁴ Vyšetřovatel se snažil tuto verzi zpochybnit tím, že stránka zasunutá v psacím stroji byla ve chvíli, kdy ho bezpečnost našla, tedy několik měsíců po návštěvě Jana Trefulky, dokončena asi z poloviny.⁴⁵ Sám Trefulka ve své výpovědi vyvracel, že by někdy zůstal v domě sám. Šinogl na své výpovědi přesto trval.

Po čtyřech měsících bylo trestní stíhání Jana Šinogla zastaveno. Na základě výpovědí svědků, mezi kterými nechyběla ani manželka Janova bratra Eva Šinoglová, a znaleckého posudku znalce z oboru písmoznalectví došel vyšetřovatel Krystýnek k závěru, že Jan Šinogl není autorem nalezených opisů. Už během jeho stíhání se totiž pohled vyšetřovatele stácel k Šinoglově manželce. Ta se totiž, jako

⁴¹ Rozhovor Venduly Hlaváčkové s Drahomírou Šinglovou vedený dne 26. 3. 2011.

⁴² ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, protokol z výslechu J. Šinogla konaného 13. 3. 1980.

⁴³ Tamtéž, usnesení Krajské správy SNB o zamítnutí stížnosti J. Šinogla proti usnesení vyšetřovatele z 18. 3. 1980.

⁴⁴ Tamtéž, protokol z výslechu J. Šinogla konaného 13. 3. 1980.

⁴⁵ Tamtéž, protokol z výslechu J. Šinogla konaného 27. 3. 1980.

absolventka ekonomické školy, která umí psát na psacím stroji, hodila jako opisovatelka samizdatu mnohem víc.

2.3 Výpovědi svědků

Součástí soudního spisu k případu Šinoglových jsou i výpovědi Kamily Růžičkové a Josefa Mála, kteří byli svědky domovní prohlídky na Starém mlýně. Ti podali svědectví o nalezení psacího stroje značky Chevron, samizdatových knih a opisů „Československého fejetonu 1977/78“. Kamila Růžičková ve své výpovědi uvedla, že psací stroj byl nalezen v komoře vedle kuchyně, ledabyle přikrytý jakousi deskou, a že ve stroji pak bylo zastrčeno několik zčásti popsaných listů. Dále uvedla, že vedle stroje ležely již hotové opisy a také kniha zabývající se situací v Československu v roce 1978, kterou Josef Málek označil přímo jako „Československý fejeton 1977/78“. Podle mínění svědkyně Růžičkové působilo ukrytí stroje a vyhotovených písemností, jakoby na nich někdo pracoval krátce před příchodem bezpečnosti. Oba svědci také vypověděli, že další opisy „Československého fejetonu 1977/78“ byly nalezeny na nočním stolku v ložnici manželů.⁴⁶ Co se týče záznamů o domovní prohlídce, je zajímavější srovnání výpovědi příslušníků VB Antonína Goldy, Vlastimila Groise a Jiřího Špačka o tom, kde byl nalezen psací stroj. Tito policisté, kteří domovní prohlídku provedli, se totiž ve svých výpovědích neshodují. Zatímco Golda a Grois potvrdili, že stroj byl nalezen v komoře, Špaček se domníval, že byl nalezen v kuchyni. Podle rozsudku byla Špačkova výpověď zpochybněna Goldou, podle jehož výpovědi není možné dosvědčit, kde přesně v domě se Špaček ve chvíli nalezení stroje nacházel.

Jedním z vyslýchaných v případě byl i brněnský spisovatel Jan Trefulka. Ten ve své výpovědi z 24. března potvrdil, že se s manželi stýkal. Šinoglovi ho poprvé navštívili v roce 1977. Projevili prý tehdy zájem o moderní českou literaturu a divadlo. Od té doby za ním prý několikrát ročně přijížděli do Brna a chtěli si půjčit knihy, které byly na seznamu zakázaných. Trefulka připustil, že manželům zapůjčil knihy ze své vlastní tvorby, konkrétně „O bláznech jen dobré“, „Zločin pozdvižení“ a „Na krásné vyhlídce“. Spisovatel zároveň popřel, že by manželům půjčil knihy autorů, kteří nesměli oficiálně publikovat, protože tyto knihy nepůjčuje ze zásady nikomu. Krom samotných knih měl Jan Trefulka s případem spojitost i jako původní

⁴⁶ ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, protokol z výpovědi K. Růžičkové konaného 10. 6. 1980.

majitel zabaveného stroje. Na výpovědi Jana Šinogla, podle kterého byl možným autorem opisů „Československého fejetonu 1977/78“, reagoval tím, že někdy na podzim roku 1979 s dcerou sice manžele Šinoglovi na Starém mlýně navštívil, nicméně většinu času trávil výlety po okolí. Na závěr své výpovědi dodal, že podle vyhlášky č. 120 z 10. května 1976, čl. 2/1 a 2/2 a 19/2 se mu nejeví Šinoglova činnost jako trestná.⁴⁷

Svědkiem v případě Jana Šinogla byla také jeho švagrová, Eva Šinoglová. Z její výpovědi je možné vyčíst, že mezi ní a manžely nepanovaly vřelé vztahy, což potvrdila i Drahomíra Šinoglová. Během návštěv, které se konaly jen u příležitosti rodinných oslav, se podle své výpovědi pohybovala jen v kuchyni. Nemohla tedy podat svědectví o tom, co všechno se v domě nacházelo a už vůbec potvrdit, zda se tu nacházely zakázané knihy nebo jestli měli manželé psací stroj. Dodala také, že během návštěv se nesetkala s nějakými přáteli svých příbuzných a není ani schopna říci, jestli vůbec nějaké mají. Charakterizovala je jako lidi uzavřené, kteří si žijí spíše sami pro sebe, což dokazovalo i jejich stranění se obyvatel Strachotic.⁴⁸

K výslechu byla 26. března předvolána také manželka obviněného, Drahomíra Šinoglová. Ta ale využila svého práva odepřít výpověď.⁴⁹ Vyšetřovatel ji předvolal ještě jednou, 7. května. I tentokrát ale odmítla vypovídat.⁵⁰

2.4 Odborné posudky

K usvědčení Jana Šinogla měly krom výpovědí svědků napomoci také odborné posudky, které mělo pro vyšetřovatele na jeho žádost vypracovat oddělení kriminální techniky.⁵¹ První posudek se měl týkat především zjištění, zda se na rozepsaných stránkách „Československého fejetonu 1977/78“, zajištěných během prohlídky u obviněného Jana Šinogla, a na čistých listech nalezených u psacího stroje nacházejí použitelné daktyloskopické stopy, a pokud ano, tak jestli patří obviněnému Janu Šinoglovi.⁵² Vypracován měl být také posudek znalce z oboru písmoznalectví. Závěry odborníků sice znamenaly zvrát ve vyšetřování, ale zároveň přinesly překvapující zjištění, díky kterým nabrala celá záležitost nový směr.

⁴⁷ ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, protokol z výpovědi K. Růžičkové konaného 10. 6. 1980.

⁴⁸ Tamtéž, protokol z výpovědi E. Šinoglové konaného 26. 3. 1980.

⁴⁹ Tamtéž, protokol z výpovědi D. Šinoglové konaného 26. 3. 1980.

⁵⁰ Tamtéž, protokol z výpovědi D. Šinoglové konaného 7. 5. 1980.

⁵¹ Tamtéž, dožádání Krajské správy SNB v Brně o znalecký posudek z 28. 3. 1980.

⁵² Tamtéž.

K podrobení se daktyloskopické zkoušce byla 7. května vyzvána i Drahomíra Šinoglová. Ta to nejdříve odmítla s tím, že se chce nejdříve poradit se svým advokátem o tom, zda je nutné, aby se zkoušce podrobovala.⁵³ Nicméně nakonec se tak stalo.

Zjištění kriminologa bylo zarážející. V jeho zprávě stálo, že na předložených materiálech bylo nalezeno celkem 15 otisků prstů, z nichž jen jeden byl zcela a zbylých čtrnáct částečně upotřebitelných.⁵⁴ Ani jeden z nalezených otisků se ale neshodoval s otisky prstů manželů Šinoglových. Vezmeme-li v úvahu výpověď Růžičkové a její tvrzení, že na opisech se muselo pracovat krátce před příchodem policie, vyvolává toto zjištění řadu otázek. Zarážející je i to, jak bylo s výsledky daktyloskopické zkoušky nadále nakládáno. Zpráva má datum 30. června 1980, tedy v době, kdy již bylo vyšetřování uzavřeno, a proto byly daktyloskopické stopy jako důkaz vyřazeny.⁵⁵

Pravděpodobně největší váhu měl výsledek zkoumání Josefa Saxla, vyšetřovatelem povolaného soudního znalce z oboru písmoznalectví, jehož úkolem bylo zodpovědět na základě prozkoumání opisů „Československého fejetonu 1977/78“ a na stroji psaných brožur tři otázky. Zda byly předložené písemnosti, brožury i opisy, psány na zabaveném stroji značky Chevron, výrobní číslo 70208494, a zda má jejich pisatel nějaké charakteristické písařské návyky.⁵⁶ Saxlova zpráva z 21. března 1980 uváděla následující: Opisy Československého fejetonu a dvě brožury „*Deštníku z Piccadilly*“ byly psány na stejném psacím stroji, a to na zabaveném Chevronu. Důkazem byla poškození horní levé patky u písmen „m“ „n“ „v“ a „ý“, poškozená horní pravá patka u písmene „y“ nebo otiskování se pod základnou u písemn „ě“ a „s“. Saxl zjistil i dva charakteristické písařské návyky. Za prvé, že autor píše *na konci řádků spojky, částice i předložky, např. : - a i -, - s -*. Jako další charakteristický znak Saxl uvádí to, že autor označuje stránky pořadovými číslicemi v pravém horním rohu.⁵⁷

⁵³ ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, protokol z výpovědi D. Šinoglové konaného 7. 5. 1980.

⁵⁴ Tamtéž, odborné vyjádření ve smyslu § 105 odst. 1 tr. ř. - výsledek zkoumání daktyloskopických stop z 30. 6. 1980.

⁵⁵ Tamtéž.

⁵⁶ Tamtéž, usnesení Krajské správy SNB v Brně o přibrání znalce z oboru písmoznalectví Josefa Saxla k podání znaleckého posudku z 14. 3. 1980.

⁵⁷ ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, znalecký posudek z oboru písmoznalectví z 21. 3. 1980.

S postupujícím vyšetřováním došel npor. Vilém Krystýnek k rozhodnutí, že je nutné Saxlův posudek rozšířit o několik otázek. Za prvé bylo nutné zjistit, zda byly všechny vázané knihy psány na stejném psacím stroji, na kterém Šinoglová vyplňovala žádosti o udělení výjezdní doložky do Rakouska a který údajně používala při práci pro statek ve Strachotících. Saxl měl také zjistit, zda se v těchto písemnostech vyskytují stejné písařské návyky, jako v dříve zkoumaných písemnostech. Další otázkou bylo, zda jsou ručně nadepsané tituly knih dílem některého z manželů.⁵⁸

Po prozkoumání zabavených knih znalec uvedl, že knihy *„Katyně I. a II.“*, *„Život v tichém domě“* a *„Válka ve třetím poschodí“*, *„O bláznech jen dobré“*, *„Hodina naděje“* a opisy *„Československého fejetonu 1975/76“* a *„Československého fejetonu 1976/1977“* byly psány na stejném psacím stroji, značky Zeta nebo Consul. Porovnáním identifikačních znaků, jako byly poškozená spodní, levá patka u písmen „h“, „i“, „k“, „n“ potvrdily, že se jedná o psací stroj používaný Šinoglovou při vyplňování žádostí o provedení změn v cestovním pase jejím a jejího manžela. Saxl také potvrdil, že na tomto stroji bylo vyhotoveno několik dokumentů patřících k agendě statku Strachotice.⁵⁹ Dokumenty jsou z let 1977-1978, tedy z doby, kdy zde Šinoglová pracovala. Znalec zároveň doplnil poznatek, že zmíněný statek nevlastnil a ani nevlastní žádný psací stroj tohoto typu.

Popis charakteristických písařských zvyků doplnil o poznatek, že autor opisů vynechává na začátku odstavce pět odklepů. Slova pak rozděluje tak, že na konci řádku ponechá jedno písmeno. Na základě těchto poznatků potvrdil, že všechny opisy jsou dílem jedné osoby.⁶⁰

Rozhodující pro případ bylo porovnání nápisů na hřbetech knih s písmem obou manželů. Znalec Saxl došel po porovnání hůlkového i psacího písma k závěru, že *„Jana Šinogla je možno vyloučit jako autora písma na hřbetech vázaných knih.“*⁶¹ Identifikační znaky podle něj jasně prokázaly, že knihy popsala Drahomíra Šinoglová. Na základě tohoto závěru bylo trestní stíhání Jana Šinogla pro přípravu trestného činu pobuřování zastaveno a on byl koncem června 1980 propuštěn na svobodu, kde však byl stále stíhán pro rozkrádání majetku v socialistickém

⁵⁸ ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, žádost Krajské správy SNB v Brně o doplnění znaleckého posudku z 19. 5. 1980.

⁵⁹ Tamtéž, znalecký posudek z oboru písmoznalectví z 4. 6. 1980.

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ Tamtéž.

vlastnictví. Ve věci šíření samizdatu se bezpečnost zaměřila na Drahomíru Šinoglovou.

3. Vyšetřování Drahomíry Šinoglové

Přečteme-li si životopis Drahomíry Šinoglové, který sama nastínila vyšetřovatelům během jednoho z výslechů, nenajdeme v něm téměř nic, co by jakkoli nasvědčovalo čemukoliv z toho, co se jí a její rodině mělo přihodit v následujících dvou letech. Narodila se 27. července 1951 ve Strojškovících jako Drahomíra Svobodová a pocházela z klasické dělnické rodiny. Po absolvování střední ekonomické školy, kterou ukončila maturitou, pracovala krátce jako fakturantka pro Zemědělský nákupní a zásobovací podnik Znojmo. V roce 1970 se vdala za Jana Šinogla, se kterým se v roce 1974 nebo 1975 přestěhovali do Strachotic. Drahomíra Šinoglová zde krátce pracovala jako účetní na Státním statku Znojmo. Dle vlastních slov nebyla, vyjma členství v ROH, nijak politicky angažována a ani nezastávala žádnou veřejnou funkci. V době, kdy bylo zahájeno vyšetřování Jana Šinogla, spolu manželé vychovávali dvě děti, osmiletou Miroslavu a šestiletého Jana.⁶² Tvrdým zásahem do na první pohled zcela obyčejného života této rodiny bylo nejdříve zadržení Jana Šinogla a poté výrok soudního znalce z oboru písmoznalectví Josefa Saxla. Díky jeho zprávě nic nebránilo státní bezpečnosti v tom, aby se mohla soustředit právě na Drahomíru Šinoglovou, která byla 21. května 1980 obviněna JUDr. Vladislavem Jančálkem z přípravy trestného činu pobuřování.

3.1 Výslechy

Během výslechů Drahomíry Šinoglové, která byla vyšetřována na svobodě, se vyšetřovatel npor. Krystýnek zajímal především o zabavený psací stroj, jeho původ a využití. K výslechům, vyjma toho prvního, ji doprovázel JUDr. Ján Čarnogurský z advokátní poradny v Bratislavě, který měl nejprve zastupovat jejího manžela a kterého si, poté co byla sama obviněna, zvolila za svého obhájce i ona. Doktora Čarnogurského požádala Šinoglová o pomoc krátce poté, co byl její muž vzat do vazby. Podle jejího svědectví jí bylo od počátku jasné, že rozkrádání majetku je jen pouhou záminkou a že půjde spíše o pobuřování. Proto se ihned po manželově zatčení rozjela do Prahy za Danou Němcovou, členkou VONS, o které věděla z vysílání Svobodné Evropy, a požádala jí o pomoc. Ta jí poradila, aby se obrátila na

⁶² ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, protokol z výslechu D. Šinoglové konaného 9. 7. 1980.

rodinu Josefa Adámka z Brna, protože ona sama není s poměry na Moravě tak dobře obeznámena a navíc by bylo pro pražského advokáta komplikovanější dojíždět do Znojma. V Brně tedy požádala o pomoc známého moravského disidenta Josefa Adámka, který se angažoval v šíření moravského katolického samizdatu. Ten jí doporučil právě JUDr. Čarnogurského. Další cesta Šinoglové tedy vedla na Slovensko, kde se v Bratislavě setkala s JUDr. Jánem Čarnogurským. Ten se dle jejích slov do případu nejdříve pouštět nechtěl, neboť byl přesvědčen, že půjde jen o rozkrádání majetku. Nicméně nakonec svolil a případu se ujal.⁶³

První výslech se konal ve stejný den, kdy bylo vzneseno obvinění, tedy 21. května 1980. Krom vyšetřovatele npor. Krystýnka mu byl přítomen i soudní znalec z oboru písmoznalectví Josef Saxl. Drahomíra Šinoglová, stejně jako dříve její manžel, podala stížnost proti usnesení o vznesení obvinění. Trvala na tom, že se nedopustila žádného z trestných činů, pro které je nyní stíhána. Stejně tak nemůže říci nic o knihách nalezených v jejich domě během domovní prohlídky. Co se týče psacího stroje, potvrdila Šinoglová, že ho s manželem koupili v létě minulého roku od spisovatele Trefulky. Na rozdíl od Šinogla ale vypověděla, že ho sehnali přes inzerát v novinách za 2000 Kčs. Dodala také, že před koupí Chevronu žádný psací stroj nevlastnili.⁶⁴ V tomto bodě, tedy v tom, jak manželé psací stroj získali, se ve svých výpovědích rozcházejí jak Šinoglová a její manžel tak i spisovatel Trefulka. Ten prohlásil, že během návštěvy manželů na Starém mlýně na podzim roku 1979 se prý Jan Šinogl zmínil o tom, že shání psací stroj, a tak mu ho Trefulka nabídl jako poděkování za to, že u nich mohl pobýt. Rozhodně popřel, že by jim stroj přenechal za peníze. Podle svědectví Šinoglové je nejpravděpodobnější varianta spisovatele Trefulky, neboť si nevybavuje, že by tam peníze hrály nějakou roli.⁶⁵

Dle svých slov používala Drahomíra Šinoglová psací stroj především k psaní osobní korespondence, popřípadě k sepsání několika žádostí či odvolání. Větu „... případně nějaké odvolání, jako např. odvolání proti zadržení pasů, které jsem psala někdy koncem roku 1979“⁶⁶ nechala po přečtení protokolu vypustit. V žádném případě stroj nepoužívali k rozepisování knih z edice Petlice či jiných písemností,

⁶³ Rozhovor Venduly Hlaváčkové s Drahomírou Šinoglovou vedený dne 26. 3. 2011

⁶⁴ ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, protokol z výpovědi D. Šinoglové konaného 21. 5. 1980.

⁶⁵ Rozhovor Venduly Hlaváčkové s Drahomírou Šinoglovou vedený dne 26. 3. 2011.

⁶⁶ ABS, Vyšetřovací spis vedený na Jana Šinogla, vyšetřovací spis č. 152/15-80 Brno, Výslech D. Šinoglové z 21. 5. 1980.

které nesměly být oficiálně vydávány.⁶⁷ Podle protokolu z výpovědi vyšetřovatele nezajímaly jen písemnosti, které byly podle Saxlovi zprávy prokazatelně psané na Chevronu. Jak bylo výše uvedeno, část zabavených knih byla podle Saxla psána na psacím stroji zn. Zeta nebo Consul. Vyšetřovatel se domníval, že tyto knihy mohla psát na strojích, které jí podle výpovědi Fialy byly k dispozici v zaměstnání. Podle Saxlova posudku byly tyto knihy napsány stejnou osobou a na stejném psacím stroji, jako žádosti o provedení změn v cestovních pasech Drahomíry Šinoglové a Jana Šinogla, žádostí o vydání výjezdní doložky do Rakouska a odvolání ke Krajskému odboru pasů a víz v Brně z let 1977-1978.⁶⁸ Tento stroj se ovšem na statku nenašel. Jednotlivé žádosti byly Šinoglové při výsledku postupně předloženy spolu s otázkou, zda a na jakém stroji je psala. Šinoglová potvrdila, že podpisy na žádostech jsou její a jejího manžela, nicméně popřela, že by vyhotovila samotné strojopisy. Trvala na tom, že v době, ve které byly dokumenty napsány, doma neměli žádný psací stroj, a proto si žádosti nechala napsat jinde. Bohužel si už nevzpomíná kde. Saxl se tedy obviněné zeptal, na jakém stroji vyhotovovala písemnosti během svého působení na Státním statku ve Strachotících. Šinoglová vypověděla, že většinu písemností zpracovávala doma. Sepsala je rukou, a poté předala Leo Fialovi, který je měl nechat přepsat na psacím stroji. Šinoglová vyslovila domněnku, že Leo Fiala podepisoval přepsané dokumenty jejím jménem, protože ačkoliv ona sama nic nepodepisovala, je na každé písemnosti její jméno.⁶⁹

K výsledku Leo Fialy došlo týden před obviněním Šinoglové. Jako ekonom Státního statku ve Strachotících byl jejím spolupracovníkem v letech 1977-1978, kdy zde pracovala jako účetní závodní kuchyně. Podle jeho výpovědi Šinoglová sice měla pro práci k dispozici hned dva podnikové psací stroje, zn. Zeta a Consul, dodal ale, že vzhledem ke svému polovičnímu úvazku si brala práci domů, což Šinoglová později ve své výpovědi potvrdila.⁷⁰ Podle Fialy ale doma pracovala na vlastním stroji. Stejně jako Růžicková se měl i Fiala vyjádřit o osobnosti Šinoglové. Přestože podle jejích slov spolu v zaměstnání neměli osobní problémy, jeho hodnocení vyznělo jasně v její neprospěch. Svědek Fiala totiž uvedl, že Šinoglová projevovala averzi vůči socialistickému společenskému a státnímu zřízení. Uvedl, že sama Šinoglová se vyjádřila v tom duchu, že důvodem její zášti bylo opakované zamítnutí

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, znalecký posudek z oboru písmoznalectví z 4. 6. 1980.

⁶⁹ Tamtéž, protokol z výsledku D. Šinoglové z 21. 5. 1980.

⁷⁰ Tamtéž, protokol z výpovědi L. Fialy konaného 15. 5. 1980.

žádosti o vydání výjezdni doložky do Rakouska.⁷¹ Podle svědectví Šinoglové mohl být za jeho chováním či postojem strach, že pokud by nevypovídal tak, jak se to hodilo bezpečnosti, mohlo by se mu to vymstít.

Výslech Drahomíry Šinoglové pokračoval 26. května. Opět mu byl přítomen soudní znalec Josef Saxl a tentokrát také obhájce obviněné, JUDr. Ján Čarnogurský. Výslech se nejdříve soustředil na původ knih zabavených během domovní prohlídky u manželů Šinoglových. Obviněné byly předloženy knihy zabavené při domovní prohlídce. Šinoglová měla říci, zda ví něco o původu předložených knih a zda se s nimi dostala ve svém domě do styku. Odpověděla pouze to, že o původu knih nedokáže nic říct.⁷² Podle jejího svědectví byla od počátku rozhodnuta, že pokud to bude jen trochu možné, vypovídat buď nebude, a nebo bude vypovídat tak, aby si vyšetřovatel z jejích odpovědí nemohl nic vzít. Proto se v otázce původu knih s manželem ve svých výpovědích neshodli.⁷³ Během tohoto výslechu také popřela, že by popsala hřbety knih „*Hodina naděje*“, „*O bláznech jen dobré*“, „*Československý fejeton 1975/76 a 1976/77*“, „*Život v tichém domě*“ a „*Katyně I. a II.*“, jak ve své zprávě tvrdil Saxl.

V druhé části výslechu se vyšetřovatel opět zajímal o psací stroj. Drahomíra Šinoglová vypověděla, že stroj naposledy použila někdy v únoru 1980, kdy na něm psala osobní korespondenci. Poté co práci dokončila, uložila stroj do skříně a jelikož si nebyla vědoma toho, že by ho k něčemu potřeboval manžel, byla přesvědčena, že stroj nebyl až do domovní prohlídky v březnu používán. Proto nemůže vysvětlit, jak je možné, že při prohlídce byl nalezen v komoře, navíc s natočenými listy „*Československého fejetonu 1977/78*“, o kterých soudní znalec prohlásil, že byly psány právě na tomto stroji. Vyšetřovatel tedy přistoupil k tomu, že obviněné předložil seznamy zaměstnanců Státního statku Strachotice z února 1977 a z října 1978 a zeptal se Šinoglové, zda a na jakém stroji je sepsala. Na její odpověď, že nemá k otázce co říct, reagoval vyšetřovatel dotazem, co může říct k tomu, že podle znaleckého posudku byly tyto seznamy psány na stejném psacím stroji, na kterém byly sepsány žádosti o provedení změn v československém cestovním pase Jana Šinogla a Drahomíry Šinoglové a další dokumenty, předložené při předcházejícím výslechu. Obviněná se stejně jako při minulém výslechu hájila tím, že na

⁷¹ Tamtéž.

⁷² ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, protokol z výpovědi D. Šinoglové konaného 26. 5. 1980.

⁷³ Rozhovor Venduly Hlaváčkové s Drahomírou Šinoglovou vedený dne 26. 3. 2011.

předložených dokumentech je prokazatelně její pouze podpis a že je na psacím stroji nepsala. Stejně tak prohlásila, že nemá co říct k tomu, že podle znalce byly všechny tyto písemnosti psané na stejném psacím stroji, jako zabavené knihy „*Hodina naděje*“, „*Katyně I. a II.*“, „*Život v tichém dome*“, „*O bláznech jen dobré*“ a „*Československý fejeton 1975/76 a 1976/77*“.⁷⁴

Krátký výslech, který se konal 9. června, přinesl jednu zásadní otázku. Drahomíra Šinoglová, která stále trvala na své nevině, prohlásila, že jí není zcela jasné, které ze zabavených knih měla rozšiřovat a které jsou vlastně důvodem trestního stíhání, neboť některé z nich, jako např. Seifertův „*Deštník z Piccadilly*“ vyšly ve státním nakladatelství. Popřela také, že by měla záporný vztah k socialistickému společenskému a státnímu zřízení. Opak měla dokazovat její práce na Státním statku ve Strachotících stejně jako péče o rodinu.⁷⁵

Součástí vyšetřování byla snaha bezpečnosti prezentovat obviněnou i jejího manžela jako nemorální lidi s nepřátelským postojem vůči socialistickému zřízení ČSSR. Využívali k tomu výpovědi svědků, zprávy o pověsti, které si vyšetřovatel vyžádal u obvodního oddělení VB Jaroslavice či vypracovaný posudek z místa bydliště. Za stejným účelem byly použity také soukromé fotografie manželů, proti jejichž použití se Šinoglová později ohradila ve svém odvolání ke Krajskému soudu v Brně.

Kamila Růžičková, předsedkyně MNV ve Strachotících, byla nejen svědkyní při domovní prohlídce, ale také vypracovala posudky o manželích a o jejich životě ve vesnici. V jejích zprávách stálo, že oba manželé se neúčastní schůzí ani brigád a nejsou nijak politicky organizováni. Oba jsou prý spíše samotáři. Šinogl se s lidmi prakticky nestýká a jeho žena s místními mluvila jen při příležitostných návštěvách obchodu, kterých ale stejně zanechala a místo toho si Šinoglovi vozili nákupy ze Znojma. Jedinou výjimkou měly být styky Drahomíry Šinoglové s místním údajně pravicově zaměřeným občanem Pavlem Kadlecem. Růžičková předpokládala, že je sbližují stejné politické názory. Šinoglová toto tvrzení popřela s tím, že si není vědoma toho, že by ve Strachotících žil takto orientovaný člověk. V posudku také stálo, že přestože dcera místo chození do školky zůstávala doma s matkou, byly děti na víkendy pravidelně posílány k babičce do Znojma. Pokud jde o Jana Šinogla, uvádí sice ve svém posudku, že jej prakticky nezná, neboť se setkali jen asi dvakrát,

⁷⁴ ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, protokol z výpovědi D. Šinoglové konaného 26. 5. 1980.

⁷⁵ Tamtéž, protokol z výpovědi D. Šinoglové konaného 9. 6. 1980.

přesto dokázala říci, že má příbuzné v Rakousku, že za kulturou jezdí do Znojma nebo Brna, že jeho koníčkem je sbírání starých osobních aut. Její vztah k obviněnému je možné vyčíst z následujícího úryvku hodnocení: „*S jmenovaným jsem hovořila asi dvakrát, nijak moc se neprojevil, jako předseda MNV jsem nebyla hodná asi jeho projevu sympatií...*“⁷⁶ Tyto informace byly ještě doplněny posudkem ze zaměstnání, ve kterém stojí, že pracovní výkony Jana Šinogla neodpovídají jeho vysoké kvalifikaci absolventa střední průmyslové školy, o čemž mělo svědčit několik případů, kdy jeho práce musela být reklamována. Stejně jako posudek Růžickové i tato zpráva popisuje obviněného jako člověka samotářského, který se se svými kolegy stýká jen minimálně. Narozdíl od Růžickové zde ale jeho vystupování považovali za zdvořilé a jeho vztahy s kolegy za bezkonfliktní.

Šinoglová interpretuje svědectví Růžickové jako projev zášti. Předsedkyně MNV ve Strachotících podle ní byla zapálenou komunistkou, která nic moc neuměla a jedinou její touhou bylo zalíbit se. To, že s manželem do Strachotic moc nezapadli, je podle ní pochopitelné. Jejich dům stál přibližně kilometr stranou od vesnice. Její manžel pracoval ve Znojmě, odkud si skutečně vozili i nákupy, protože obchod v místě bydliště míval v době jejich návratu zavřeno. Jan Šinogl tak neměl příležitost se s místními obyvateli spřátelit.⁷⁷

S výsledky vyšetřování byla Drahomíra Šinoglová seznámena 9. června 1980. Její obhájce JUDr. Čarnogurský podal návrh, aby bylo vyšetřování doplněno o posudky znalců z oboru politických a z oboru literárních věd. Smyslem těchto posudků mělo být především zjištění, které ze zabavených knih mají být nepřátelsky zaměřené a v jaké míře. Znalec literárních věd měl určit literární úroveň těchto knih. Tyto návrhy ale vyšetřovatel zamítl neboť podle jeho mínění bylo zcela jasné, že jako pobuřující kniha zde vystupuje především „*Československý fejeton 1977/78*“, zabavená spolu s opisy a psacím strojem, na kterém byly opisy vyhotovené, během domovní prohlídky u manželů Šinoglových. Vyšetřovatel dále uvedl, že „*již u obsahu předmluvy k této knize je zřejmé, že obsah jednotlivých článků a fejetonů je nepřátelsky zaměřen proti socialistickému společenskému státnímu zřízení ČSSR*“.⁷⁸ Hodnotit literární úroveň bylo dle jeho názoru zcela zbytečné, protože to v případě

⁷⁶ ABS, Vyšetřovací spis vedený na Jana Šinogla, vyšetřovací spis č. 152/15-80 Brno, hodnocení z místa bydliště z 5. 6. 1980.

⁷⁷ Rozhovor Venduly Hlaváčkové s Drahomírou Šinoglovou vedený dne 26. 3. 2011.

⁷⁸ ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, usnesení Krajské správy SNB v Brně o zamítnutí návrhu obhájce na doplnění vyšetřování provedením znaleckého posudku z oboru politických věd a znaleckého posudku z oboru literárních věd z 9. 7. 1980.

nehrálo roli. Stejně tak byl zamítnut návrh obhájce na zastavení vyšetřování, neboť k tomu neměl být žádný důvod.⁷⁹

3.2 Před Okresním soudem ve Znojmě

3.2.1. Obžaloba

Obžalobu na Drahomíru Šinoglovou podala Okresní prokuratura ve Znojmě dne 22. srpna 1980. Podle prokurátora měla obžalovaná na svém stroji značky Chevron opisovat knihy útočící proti socialistickému zřízení, které byly vydány v edici Petlice a tudíž měla „z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky v úmyslu pobuřovat nejméně dvě osoby proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky, dopustila se jednání pro společnost nebezpečného, které náleželo v opatrování prostředků a v jiném smyslu vytváření podmínek pro spáchání trestného činu podle § 100 odst. 1 tr. z., ...”.⁸⁰ Spáchala tak přípravu k trestnému činu pobuřování podle § 7 odst. 1 a § 100 odst. 1 písm. a) tr. z.⁸¹

Obžaloba se zakládala na nálezů zakázaných knih, především dvanácti kopií opisů stránek č. 1-172 „Československého fejetonu 1977/78” během domovní prohlídky uskutečněné 4. března 1980. Na základě zjištěných skutečností došel okresní prokurátor ve Znojmě JUDr. Vladislav Jančálek k závěru, že účelem opisování této knihy bylo její šíření mezi další osoby. Bylo také prokázáno, že všechny opisy „Československého fejetonu 1977/78” byly vyhotoveny na psacím stroji Chevron, jehož vlastníkem byli manželé Šinoglovi. Krom těchto opisů byly na tomto stroji vyhotoveny i dvě kopie Seifertova „Deštníku z Piccadilly”. Tvzení manželů Šinoglových, že o existenci kopií v jejich domě neměli tušení, vyvracel vyšetřovatel výpovědí svědků Kamily Růžickové a Josefa Málka o tom, v jakém stavu byl stroj při prohlídce nalezen, a také tím, že část opisů byla nalezena přímo v ložnici manželů. Během prohlídky navíc v domě nebyly přítomné žádné další osoby, tudíž je podle něj vyloučeno, aby na stroji před příchodem policie pracoval někdo jiný.⁸²

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ Libri prohibity, sbírka Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných (dále jen LP, sb. VONS), inv. č. 297, sign. I/1, kart. 48, též ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, obžaloba Drahomíry Šinoglové z 22. 8. 1980, s.1.

⁸¹ Tamtéž.

⁸² LP, sb. VONS, inv. č. 297, sign. I/1, kart. 48, též ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, Obžaloba Drahomíry Šinoglové z 22. 8. 1980, s.2-3.

Prokurátor ve své obžalobě trval na tom, že obžalovaná Šinoglová používala psací stroj značky Consul nebo Zeta nejen k vyplnění žádostí o provedení změn v cestovních pasech jí a jejího manžela, odvolání ke Krajskému odboru pasů a víz v Brně či písemnosti pro Státní statek Strachotice a že se jedná o stejný stroj, na kterém byly opsány brožury „*Hodina naděje*“, „*Katyně I. a II.*“, „*Život v tichém dome*“, „*Válka ve třetím poschodí*“, „*O bláznech jen dobré*“ a „*Československý fejeton 1975/76 a 1976/77.*“ Tento stroj podle něj obžalovaná užívala před tím, než získala stroj značky Chevron od Jana Trefulky. Trval na tom i přesto, že stroj nebyl zajištěn. Prohlášení obžalované o tom, že na zmíněném stroji nic nerozepisovala a že o samotné existenci opisů nic neví, vyvracel prokurátor posudkem znalce z oboru písmoznalectví a jeho závěrem, že hřbety těchto knih popsala právě obžalovaná. Drahomíra Šinoglová tedy podle něj musela být autorkou i těchto opisů. Jednání, kterého se tím dopustila, charakterizoval jako „*vysoce společensky nebezpečné, neboť toto jednání směřovalo k vyvolání nepřátelských nálad proti společenskému a státnímu zřízení ČSSR*“.⁸³ Důvodem k takovému jednání bylo podle něj nepřátelství obviněné k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky, jehož původ viděl prokurátor, stejně jako svědek Leo Fiala, v opakovaném zamítnutí povolení k výjezdu do Rakouska. Zájem obžalované o nelegálně vydávané knihy a dokumenty jako např. Charta 77, z jejichž obsahů jasně vyplývalo nepřátelské smýšlení jejich tvůrců, je toho jen dalším důkazem, stejně jako styky obžalované s nevhodnými lidmi, konkrétně spisovateli Pavlem Kohoutem, Ludvíkem Vaculíkem nebo Janem Trefulkou.⁸⁴

3.2.2. Soud a odsouzení

Hlavní líčení u Okresního soudu ve Znojmě se konalo 30. září 1980. V roli soudců zde vystupovali Jan Pelech a Milan Sladký, senátu předsedal JUDr. Vladimír Svoboda. Jako prokurátor tu opět vystupoval JUDr. Vladislav Jančálek. Přelíčení byla přítomna tzv. organizovaná veřejnost, složená z 45 stranických funkcionářů, na což si Drahomíra Šinoglová později stěžovala ve svém odvolání ke Krajskému soudu v Brně. Účastníci přelíčení nesměli jeho průběh jakkoli zaznamenávat či si dělat poznámky. Pro porušení tohoto nařízení byla například vyloučena sestra obžalované.

⁸³ LP, sb. VONS, inv. č. 297, sign. I/1, kart. 48, též ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, Obžaloba Drahomíry Šinoglové z 22. 8. 1980, s.1.

⁸⁴ Tamtéž, s.4.

V rozhovoru Šinoglová vypověděla, že její sestra si poznámky nedělala, jen chtěla vyprovokovat svého bývalého spolužáka, který byl soudu přítomen.⁸⁵

Případ sledoval Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, který o něm informoval ve svém sdělení. Upozornil v něm na několik porušení trestního pořádku. Krom výše zmíněného zákazu zaznamenávání jednání a organizované veřejnosti, to bylo například nevyslechnutí svědka Jana Trefulky, na kterém trval obhájce JUDr. Čarnogurský. Podle sdělení také soud neměl „*jediný důkaz o úmyslu dané písemnosti rozšiřovat a tím alespoň dvě osoby pobouřit*“.⁸⁶ VONS ve svém sdělení také upozorňuje na to, že aby došlo k naplnění skutkové podstaty přípravy trestného činu pobuřování podle § 100 odst. 1 tr. z., musí být vykázány „*důkazy o osobním nepřátelském zaměření a nepřátelském obsahu prostředků používaných k případnému úmyslnému pobuřování proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení anebo alespoň nejméně dvou osob, které dosvědčí, že byly pobouřeny*“.⁸⁷ Obsahy zabavených knih ale podle tohoto sdělení nebyly nijak nepřátelsky zaměřené. Jednalo se pouze o knihy autorů, jejichž díla vycházela mimo oficiální nakladatelství. Autoři sdělení také vyslovili nesouhlas s tvrzením Leo Fialy, že averze obžalované k zřízení republiky je důvodem k tvrzení, že je nepřátelsky zaujatá proti zřízení ČSSR a že proti němu hodlá bojovat a zapojovat do toho další osoby.

Podle sdělení Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných tak byl případ Drahomíry Šinoglové jen dalším příkladem zaujatého jednání justice. Představitelé režimu jen diskriminovali a pronásledovali obyčejné lidi, kteří se zajímali o literaturu či činnost lidí kolem Charty 77, tedy těch, kdo stáli mimo centrum kulturního a politického dění. Zásahy proti těmto lidem byly citelně tvrdší a často byly svévolné, což usnadňovalo jejich vyčlenění ze společnosti.⁸⁸

Okresní soud ve Znojmě byl jiného názoru než VONS. Podle něj bylo jednání Drahomíry Šinoglové „*vysoce společensky nebezpečné, neboť naše společnost podobně jako každá společenská formace má výsostný zájem na ochraně daných společenských a mocenských vztahů*“.⁸⁹ Obžalovaná měla svým jednáním připravovat

⁸⁵ Rozhovor Venduly Hlaváčkové s Drahomírou Šinoglovou vedený dne 26. 3. 2011.

⁸⁶ Sdělení VONS č. 206 z 9. října 1980 „*Varující a nepřiměřeně tvrdý postih Drahomíry Šinoglové*“, in: *Informace o Chartě 77*, r. 3, č. 14/1980, s. 5-6.

⁸⁷ Tamtéž.

⁸⁸ Sdělení VONS č. 206 z 9. října 1980 „*Varující a nepřiměřeně tvrdý postih Drahomíry Šinoglové*“, in: *Informace o Chartě 77*, r. 3, č. 14/1980, s. 5-6.

⁸⁹ LP, sb. VONS, inv.č. 297, sign. I/II, kart. 48, též ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, rozsudek z 30. 9. 1980.

podmínky a zajišťovat prostředky pro páchání trestného činu pobuřování, čímž porušila zákon a dopustila se přípravy trestného činu pobuřování.⁹⁰

Kniha „Československý fejeton 1977/78“ mohla podle soudu svým obsahem vyvolat nepřátelské postoje společnosti, protože je v ní „řada narážek na mocenskopolitické poměry v našem státě a pouze příkladmo poslední fejeton i na vedoucí činitele Komunistické strany“.⁹¹ Soud nepřijal ani tvrzení obžalované, že knihy nalezené během prohlídky v jejím domě, měli s manželem půjčené pro svoji vlastní potřebu. Knihy totiž byly strojopisy, bylo tedy zřejmé, že byly rozmnožovány. Prohlásil navíc za nesmyslné, aby obžalovaná měla pro svoji vlastní potřebu dvanáct kopií „Československého fejetonu 1977/78“. Jediné, co soud připustil, bylo to, že jelikož nebyl zajištěn stroj značky Zeta nebo Consul, na kterém byly podle soudního znalce rozepsány zabavené knihy „*Hodina naděje*“, „*Katyně I. a II.*“, „*Život v tichém dome*“, „*Válka ve třetím poschodí*“, „*O bláznech jen dobré*“ a „*Československý fejeton 1975/76 a 1976/77*“, nemohlo být prokázáno, že by Šinoglová rozepisovala i tyto knihy. Souzena tedy byla za opisování „Československého fejetonu 1977/78“ a také kvůli „*Deštníku z Piccadilly*,“ který byl jako jediný další nalezen ve více kusech.

Soud odmítal tvrzení Šinoglové, že žádné knihy neopisovala. Opíral se přitom o písmoznalecký posudek Josefa Saxla. Žádost o vyhotovení nového posudku zamítl s tím, že tento znalec má plnou důvěru soudu, co se týče jeho věrohodnosti i odborných znalostí. Vyhotovení nového posudku tedy bylo považováno za zbytečné, stejně jako vyhotovení posudků znalců z oborů politických a literárních věd. Podle soudu totiž otázka „*do jaké míry jsou tyto publikace v rozporu se zájmy naší společnosti, není otázkou znaleckou, ale ryze právní*“.⁹²

Velkou váhu přikládal soud také výpovědi svědkyně Kamily Růžickové, která dosvědčila nalezení psacího stroje s natočenými listy, opisů a knih a jejíž svědectví bylo také zdůrazněno v otázce morálky Šinoglové. Krom sady fotografií označených jako pornografické, jejichž nalezení při prohlídce dosvědčila, byla soudem vyzdvihnuta její zmínka ve zprávě o pověsti, ve které uvedla, že jedna z místních občanek si stěžovala, že když byla na kopřivách, viděla jak Jan Šinogl běhá kolem

⁹⁰ LP, sb. VONS, inv.č. 297, sign. I/II, kart. 48 též ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, rozsudek z 30. 9. 1980.

⁹¹ Tamtéž.

⁹² LP, sb. VONS, inv.č. 297, sign. I/II, kart. 48, též ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, rozsudek z 30. 9. 1980.

svého domu nahý. Tyto detaily, tedy fotografie a zprávy o pověsti měly být důkazem nevalné mravní hodnoty a důvěryhodnosti obžalované.

Rozsudek byl vynesena ještě téhož dne. Obžalovaná Drahomíra Šinoglová byla uznána vinnou z přípravy trestného činu pobuřování podle § 7 odst. 1 a § 100 odst. 1 písm. a) tr. z. Vzhledem k tomu, že dosud nebyla soudně trestána, rozhodl se soud vyměřit délku trestu při spodní hranici. Drahomíra Šinoglová tak byla odsouzena ke dvanácti měsícům odnětí svobody.⁹³ To, že trest bude vykonán nepodmíněně, zdůvodnil soud tím, že „*dosavadní život obžalované, charakter spáchaného trestného činu a okolnosti případu vylučují úvahu o podmíněném odkladu výkonu trestu ...*“.⁹⁴ Součástí rozsudku bylo také rozhodnutí o propadnutí psacího stroje značky Chevron a zabránění fotografií a knih uvedených ve výčtu rozsudku.

Soud tedy trval jediný den. Shodou okolností nebo možná úmyslně připadal na narozeniny matky paní Šinoglové, podle které bylo na celém dni nejhorší to, že když po přelíčení přišla za rodiči a řekla jim o odsouzení, matka jí řekla jen to, že jí dcera dala pěkný dárek.⁹⁵

3.3 Krajský soud v Brně

3.3.1. Odvolání

Drahomíra Šinoglová se nehodlala s výrokem soudu smířit a 3. listopadu 1980 podala odvolání ke Krajskému soudu v Brně. V něm trvala na své nevině a na tom, že během hlavního projednávání u soudu prvního stupně byl několikrát porušen trestní pořádek, čímž byla navozena atmosféra psychologického nátlaku. Její odvolání mělo několik bodů a týkalo se nejen samotného soudu, ale i průběhu vyšetřování.

Na prvním místě svého odvolání Šinoglová protestovala proti tomu, že během přelíčení byla v soudní síni tzv. organizovaná veřejnost. Ona ani její obhájce o tom nebyli informováni včas a tudíž neměli možnost zajistit vstup pro příbuzné či přátele souzené. Připustila sice, že nezná přesný postup sestavování veřejnosti, nicméně trvala na tom, že byl nejen porušen trestní řád, ale nepřítomnost jí nakloněných osob znamenala znehodnocení samotného významu přítomnosti veřejnosti. Stejně tak

⁹³ LP, sb. VONS, inv.č. 297, sign. I/II, kart. 48 též ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, rozsudek z 30. 9. 1980.

⁹⁴ Tamtéž.

⁹⁵ Rozhovor Venduly Hlaváčkové s Drahomírou Šinoglovou vedený dne 26. 3. 2011.

podle ní soud neměl právo zakázat dělání poznámek, neboť k tomu mohl podle trestního pořádku přistoupit pouze v případě, že je z důvodu ohrožení státního, hospodářského či služebního tajemství ze soudní síně vyloučena i veřejnost. Což se v tomto případě nestalo.⁹⁶

Odsouzená také nesouhlasila se způsobem, jakým soud nakládal s výpověďmi svědků. Předně se ohradila proti tomu, že výpověď Jana Trefulky byla přečtena i bez toho, aby k tomu byl dán souhlas. Svědek sám se přelíčení neúčastnil z důvodu nemoci. Výpovědi svědků Josefa Málka a Evy Šinoglové nebyly přečteny vůbec. Drahomíra Šinoglová se domnívala, že tak bylo učiněno proto, aby nemohli být vyslechnuti před soudem. Během přelíčení nebyly předloženy ani písemnosti, které měla Šinoglová rozepisovat.

Drahomíra Šinoglová považovala za důležité, aby se členové senátu ptali na motiv činnosti. Ona sama ve svém odvolání uvádí, že pokud by bylo prokázáno, že knihy skutečně opisovala, nemuselo to nutně znamenat její nepřátelský postoj ke společenskému a státnímu zřízení ČSSR. Mohla tak činit z obdivu k autorům knih, obdivu k jejich práci nebo prostě jen čistě z přátelství k některému z nich. Proto byl podle ní namísto posudek znalce z oboru literárních věd.⁹⁷

Při čtení posudku z místa bydliště byly vynechány informace mluvící v její prospěch, např. to, že je matkou dvou malých dětí nebo že během působení na ČSSS Strachotice nedošlo k žádným konfliktům kvůli její práci. Co se týče samotného posudku vyhotoveného Kamilou Růžičkovou, prohlásila odsouzená, že jeho pisatelka v něm uváděla nepravdivé informace, jako např. její styky s pravicově orientovaným obyvatelem Strachotic. Kamila Růžičková podle ní navíc během prohlídky sama pobízela příslušníky SNB k tomu, aby prohledávali i místa, kterých se původně prohlídka týkat neměla.⁹⁸

Co se týče hodnocení její osobnosti, razantně se ohradila proti tomu, že soud zahrnul do důkazního materiálu sadu fotografií, které původně neměly s vyšetřováním co dělat. V odvolání uvádí, že *„ide o moje a manželove osobné fotografie, ktoré nemajú žiadny vzťah ku žiadnej tr. činnosti, preto ani nie sú dôležité pre konanie“*.⁹⁹ Soud tyto fotografie zveřejnil bez souhlasu manželů a hrubě tak zasáhl do jejího soukromí. Fotografie samotné pak byly charakterizovány jako

⁹⁶ LP, sb. VONS, inv.č. 297, sign. I/II, kart. 48, zdůvodnění odvolání z 3. listopadu 1980.

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ Tamtéž.

⁹⁹ LP, sb. VONS, inv.č. 297, sign. I/II, kart. 48, zdůvodnění odvolání z 3. 11. 1980.

pornografické, a to i přes to, že během procesu předseda senátu takovou charakteristiku odmítl. Snímky měly být dalším z důkazů o nízké morálce manželů Šinoglových. Čím konkrétně, spis neuvádí. Šinoglová žádala jejich okamžité navrácení.

Ve svém odvolání si ale Šinoglová nestěžovala jen na průběh soudního přeličení. K pochybením podle ní docházelo od počátku celého vyšetřování. Poukazuje především na to, že byla obžalována a shledána vinnou z toho, že „*od blíže nezjištěné doby do 4. 3. 1980 ve svém bytě ve Strachotických č. 137, okres Znojmo, rozepisovala ve větším množství na svém psacím stroji zn. Chevron písemnosti nelegálně vydávané v tzv. edici Petlice, které svým obsahem útočí proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení ČSSR*”.¹⁰⁰ Takto formulované obvinění, obžaloba i rozsudek byly podle ní nepřesné, takže například nebylo jasné ani to, zda byly důvodem k stíhání všechny zabavené knihy nebo jen některé z nich. Navíc bylo prokázáno, že krom opisů „*Československého fejetonu 1977/78*” a Seifertova „*Deštníku z Piccadilly*” byly knihy rozepisovány na psacím stroji značky Consul nebo Zeta, který se vyšetřovateli nepodařilo zajistit, takže nemohl dokázat, že by knihy na tomto stroji opisovala právě Šinoglová.

Co se týče sbírky básní „*Deštník z Piccadilly*”, poukázala Šinoglová, stejně jako ve své výpovědi z 9. června na to, že tato kniha sice vyšla v edici Petlice, ještě dříve však byla vydána v nakladatelství Československý spisovatel. Vystála tedy otázka, jak může být důvodem stíhání kniha, která v nedávné době vyšla v oficiálním nákladu, což byl podle ní jasným důkazem toho, že její obsah není a ani nemůže být jakkoliv pobuřující či protisocialisticky zaměřený. V návaznosti na to, zopakovala svoji otázku z výsledku z 9. června: Které knihy mají být pobuřující a čím? Drahomíra Šinoglová ve svém odvolání uvádí, že v celém rozsudku není konkrétně řečeno, čím knihy útočí proti zřízení ČSSR. Obsahům knih jsou v tomto dokumentu věnovány jen dvě věty. Z prohlášení, že v „*Československém fejetonu 1977/78*” jsou prezentovány „*nejrůznější názory spisovatelů, kteří veřejně nepublikují, na otázku vývoje naší společnosti, zejména po roce 1969*”¹⁰¹ podle ní není jasné, co přesně má pobuřovat. Odsouzená se domnívala, že důvodem k ignorování této otázky byla skutečnost, že členové senátu ani jeho předseda obsahy zabavených knih ve skutečnosti neznali.¹⁰²

¹⁰⁰ Tamtéž, rozsudek z 30. 9. 1980.

¹⁰¹ Tamtéž.

¹⁰² LP, sb. VONS, inv.č. 297, sign. I/II, kart. 48, zdůvodnění odvolání z 3. 11. 1980.

3.3.2. Zamítnutí odvolání

Námítky a stížnosti Drahomíry Šinoglové však nebyly brány v potaz. Krajský soud v Brně projednal její odvolání 17. prosince 1980. Ve sdělení VONS bylo toto jednání, kterému předsedal JUDr. Josef Procházka, charakterizováno takto: „*Celý průběh měl čistě formální ráz. Opět nebyly podány přesvědčující důkazy o tom, že obžalovaná rozepisovala u ní nalezené písemnosti. Předseda senátu z jednotlivých citovaných vět vyvozoval nepřátelské zaměření inkriminovaných literárních děl.*“¹⁰³ Podle Krajského soudu jednal soud prvního stupně bezchybně, neboť svá zjištění „*čerpal z provedených důkazů a to ze zodpovídání obžalované, ze souhlasných a doplňujících se svědectví Kamily Růžičkové, Leo Fialy, Jana Trefulky, ..., ze znaleckého posudku a výpovědi znalce z oboru písmoznalectví...*“¹⁰⁴

Pokud jde o trvání Drahomíry Šinoglové na tom, že je nevinná, že žádné knihy nerozepisovala a nemá ani negativní postoj k československému společenskému a státnímu zřízení, trval odvolací soud na tom, že výpovědi svědků či znalecký posudek z oboru písmoznalectví jsou dostačující, jako důkaz o pravém opaku. Dodal také, že rozsah zabavených písemností je jasným důkazem toho, že obviněná se ztotožňovala s jejich nepřátelsky zaměřenými obsahy. Brněnský soud souhlasil také s tím, že je zbytečné povolávat znalce z oboru literárních a politických věd.

Odvolací soud nesouhlasil s tvrzením Drahomíry Šinoglové, že by přítomnost organizované veřejnosti u soudu prvního stupně byla porušením jejich práv. Smyslem veřejných soudních přelíčení byla výchova přihlížejících a jejich zapojení do boje proti trestné činnosti a snaze jí předcházet, což mělo být ku prospěchu společnosti. Přítomnost 45 stranických funkcionářů tuto úlohu socialistického soudu splňovala a tudíž se proti ní nedalo nic namítat.¹⁰⁵

Stejně byly smeteny ze stolu i námítky Drahomíry Šinoglové, že v jejím případě byly použity důkazy, jako třeba výpověď Jana Trefulky, které vyšetřovatel získal dříve, než proti ní bylo vzneseno obvinění. Krajský soud v Brně připustil, že obvinění bylo vzneseno až v květnu 1980, vzápětí ale dodal, že vyšetřování podle § 160 trestního řádu bylo zahájeno již 13. března téhož roku. Stejně tak podle něj nebylo protiprávní přečtení výpovědi svědka Trefulky. Jeho omluva, že se nemůže

¹⁰³ Sdělení VONS č. 224 z 22. prosince 1980, „*Rozsudek nad Bohumírou [správně Drahomírou] Šinoglovou potvrzen*“ in: *Informace o Chartě 77*, r. 4, č. 1/1981, s. 6-7

¹⁰⁴ ABS, vyšetřovací spis vedený na J. Šinogla, arch. č. V-11493 Brno, usnesení Krajského soudu v Brně o zamítnutí odvolání ze 17. 12. 1980.

¹⁰⁵ Tamtéž.

zúčastnit přelíčení kvůli dlouhodobé nemoci, byla podle odvolacího řízení zároveň naplněním zákonné podmínky pro užití § 211 odst. 2 písm. a) tr. ř., podle kterého je možné přechíst výpověď svědka bez souhlasu stran v případě, že se on sám nemůže být kvůli nemoci v dohledné době vyslýchán.¹⁰⁶

Okresní soud ve Znojmě neměl nijak pochybit ani ve výroku o trestu. „*Uložený trest odnětí svobody v trvání 12 měsíců, je přiměřený stupni nebezpečnosti činu i obžalované pro společnost, míře její viny, okolnostem případu, které vyzněly v její neprospěch, možností její nápravy a také k tomu, že šlo o přípravu tr. činu.*“¹⁰⁷ Stejně tak bylo podle odvolacího soudu na místě i rozhodnutí o nepodmíněnosti trestu, neboť jednání Drahomíry Šinoglové mělo být zaměřeno proti samotnému základu republiky. Potvrzeno bylo i rozhodnutí o propadnutí psacího stroje značky Chevron a fotografií.

Těmito argumenty smetl Krajský soud v Brně odvolání Drahomíry Šinoglové. Prohlásil, že Okresní soud ve Znojmě „*vyřešil otázku viny, trestů i způsobu jejich výkonu, jakož zabránil v souladu se stavem věcí i se zákonem...*“¹⁰⁸ Z toho důvodu odvolání zamítl. Proti tomuto rozhodnutí nebylo možné se odvolat.¹⁰⁹

3.4 Útěk a skrývání

Zamítnutím odvolání však případ neskončil. Naopak to spustilo sled událostí, které vyvrcholily přepadením domu manželů Šinoglových příslušníky bezpečnosti a odvečením Drahomíry Šinoglové k nástupu výkonu trestu. Šinoglová se měla do brněnské věznice, kde si měla odpykat svůj trest, dostavit 5. února 1981. O den dříve, tedy 4. února, podala Drahomíra Šinoglová k Okresnímu soudu žádost o odklad nástupu trestu odůvodněnou těhotenstvím, které druhého dne doložila notářsky ověřenou kopií těhotenského průkazu. Soud žádosti nejen nevyhověl, ale vydal příkaz, aby policie Šinoglovou okamžitě dodala do věznice. To se mu ale nepodařilo. Drahomíra Šinoglová jakoby tušila, že soud nebude její stav akceptovat, a tak se pro jistotu začala skrývat.

Prvním útočištěm odsouzené byl byt jejích rodičů. Tento úkryt se ale stal riskantním poté, co po ní bylo vyhlášeno celostátní pátrání. Navíc jak sama Šinoglová uvedla, rodina měla strach. Napomoc jí tehdy přispěchali manželé Věra

¹⁰⁶ ABS, Vyšetřovací spis Jana Šinogla, usnesení Krajského soudu v Brně ze 17. 12. 1980

¹⁰⁷ Tamtéž.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ Tamtéž.

a Pavel Roubalovi. Oba manželé podepsali v roce 1977 Chartu 77 a Pavel Roubal byl členem Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, který od počátku sledoval případ manželů Šinoglových a informoval o něm ve svých prohlášeních. Věra Roubalová vypověděla, že její manžel měl případ Šinoglových na starost, protože bydleli na Vysočině, konkrétně v Částravi. Strachotice tedy byly od Prahy podobným směrem. Během návštěvy, kterou Pavel Roubal u Šinoglových vykonal, ho manželé požádali o pomoc. Potřebovali místo, kde by se Drahomíra Šinoglová mohla schovat, než bude její těhotenství jednoznačné. Roubalovi tedy manželům Šinoglovým nabídli, že poskytnou Šinoglové, která poté začala vystupovat pod krycím jménem Mirka, útočiště ve svém domku v Částravě. Když Jan Šinogl, přijel navštívit svoji ženu, dohodli se, že by bylo moudré připravit nějakou skryš. V průchozím pokoji v bytě Roubalových byla kachlová kamna, která se nepoužívala. Šinogl, kterého Roubalová nazvala „*specialistou na všechny mašiny, akumuláčky atd. ...*“, tato kamna upravil tak, že v nich vznikl prostor, do kterého se mohla Šinoglová narychlo ukrýt.¹¹⁰ Tato prozíravost se jim vyplatila dříve, než si mysleli. O několik dní později, brzy ráno, Věra Roubalová z okna zahlédla policejní auto. Stačila jen zavolat na spící Šinoglovou : „*Mirko, jsou tady!*“ Ve chvíli, kdy zaklaplo víko kamen, zazvonila u dveří policie s příkazem k domovní prohlídce. Následujících 6 hodin prohlíželi příslušníci bezpečnosti píď po pídi byt Roubalových, včetně hraček či kuchyňského nádobí. Po celou dobu byla těhotná Drahomíra Šinoglová ukrytá v akumulacích kamnech, oblečená jen v kalhotkách a tričku. Příslušníci bezpečnosti ji zde neobjevili údajně ani přesto, že na kamnech jeden z nich seděl, poklepával na ně jakoby chtěl říct: „*My víme, že si tam*“ a podívoval se, že se v nich v zimě netopí. Spokojili se ovšem s vysvětlením, že Roubalovi jsou ekologická rodina. Jediným úspěchem domovní prohlídky bylo nalezení dvou psacích strojů a krabicí samizdatu, za což chtěli nejdříve Roubala odvést s sebou, pak ale konstatovali, že on stejně odmítne vypovídat a to, že mohou klidně napsat namísto na nalezených a zabavených strojích.¹¹¹ Vězeňská cela tak musela na Drahomíru Šinoglovou ještě počkat.

Zatímco se Šinoglová skrývala, policie po ní usilovně pátrala. Od 5. do 9. února prováděla bezpečnost na Starém mlýně denně domovní prohlídky, a to i přes protesty Jana Šinogla a jeho snahu dokázat potvrzeními, že manželka je skutečně těhotná a má tedy podle § 322 odst. 2 trestního řádu nárok na odklad nástupu trestu. Policii

¹¹⁰ Rozhovor Venduly Hlaváčkové s Věrou Roubalovou vedený dne 13. 7. 2010.

¹¹¹ Tamtéž.

ale tato potvrzení nezajímala a namísto toho podrobovala Šinogla několikahodinovým výslechům, jejichž cílem bylo, aby prozradil, kde se jeho manželka ukrývá. Neúspěšné prohlídky následovalo již výše zmíněné celostátní pátrání.

Když se policii nedařilo zajistit Šinoglovou pomocí celostátního pátrání, domovních prohlídek ani výslechů jejích blízkých, odhodlala se ke lsti. Soud poslal předvolání, aby se Drahomíra Šinoglová dopoledne dostavila k primáři gynekologie nemocnice ve Znojmě, který ji měl vyšetřit a potvrdit nebo vyvrátit její těhotenství. Manželé samozřejmě tušili nebezpečí. Naštěstí pro Šinoglovou pracovala její sestra v téže nemocnici a všimla si policistů ukrytých v lesíku, který znojemskou nemocnici obklopuje, a informovala o tom svého švagra. Jan Šinogl tehdy přišel k primáři gynekologie a řekl mu, že manželka není ve Znojmě a může se na prohlídku dostavit až kolem druhé hodiny odpoledne. O chvíli později řady policistů prořídli, což jasně dokazuje, nejen to, že čekali na ni, ale i to, že primář o celé akci věděl. Šinoglová využila nepozornosti příslušníků bezpečnosti a v převleku za stařenu prošla lesíkem až do nemocnice, kde ji služebním výtahem dopravili až k primáři. Podle svědectví Šinoglové ji nejdříve vyšetřit nechtěl s tím, že manžel řekl, že přijde až odpoledne a co pak má říci bezpečnosti. Nakonec ji ale prohlédl a její těhotenství potvrdil.¹¹²

Soudu tedy nezbylo, než těhotenství Drahomíry Šinoglové uznat a povolit jí odklad nástupu trestu. Nové datum nástupu do vězení bylo stanoveno nejdříve na šest týdnů po porodu. S tímto rozhodnutím se Šinoglová nespokojila a odvolala se s tím, že ze zákona má nárok až na půlroční odklad. Soud jí v tomto případě vyhověl a stanovil odklad nástupu trestu na půl roku po narození dítěte, konkrétně na 1. března 1982.¹¹³

Koncem února podali manželé Šinoglovi novou žádost o odklad nástupu trestu. Tentokrát ji zdůvodnili zdravotním stavem Drahomíry Šinoglové, která v té době brala antibiotika. Navíc byla znovu těhotná a už předchozí těhotenství bylo rizikové. Tentokrát se ale soud touto žádostí ani nezabýval a namísto toho dal rovnou pokyn k dodání Šinoglové do brněnské věznice. Skoro jakoby se soud bál, že se bude opakovat situace z minulého roku. Drahomíra Šinoglová byla toho dne doma jen se svým půlročním synem Pavlem. Manžel byl v práci a starší děti ve škole. Příslušníci bezpečnosti bez jakéhokoliv varování vtrhli z rozhodnutí Okresního soudu ve

¹¹² Rozhovor Venduly Hlaváčkové s Drahomírou Šinoglovou vedený dne 26. 3. 2011.

¹¹³ Tamtéž.

Znojmě do jejího domu. Podle svědectví Šinoglové pravděpodobně čekali schování na cestě, až její manžel odjede do práce. Na cestě k matce a jejímu dítěti vylomili sedm zamčených dveří. Když se k ní dostali, nebrali v potaz to, že jim říkala, že má podanou žádost o odklad nástupu trestu. Stejně tak vyšlo naprázdno to, že dítě za nic nemůže a že chce malého Pavla předat manželovi nebo své matce. Půlročního syna jí vyrvaly z náručí dvě pracovnice z odboru péče o dítě, které ho odvezly do kojeneckého ústavu. Jeho matce nedovolily ani to, aby mu zabalila věci a udělala jídlo. Odbyly ji s tím, že chlapeček nic nepotřebuje, že dostane erár. Drahomíru Šinoglovou zatkli a v poutech odvezli nejdříve k Okresnímu soudu ve Znojmě, kde se musela podrobit osobní prohlídce. Poté ji bezpečnost odvezla do vězení v Brně-Bohunicích. Na křižovatce před věznicí je ještě stačil zastavit její manžel, který jakoby tušil, že se něco stalo a vrátil se z práce domů. Když našel dům prázdný, vydal se do Brna. Poté, co Šinogl zatarasil převážejícímu vozu cestu, začal se ptát, kde je Pavel a kam vezou jeho ženu. Stačil jí ještě dát peníze, jejímu předání do vězení ale zabránit nemohl. Vydal se tedy alespoň do kojeneckého ústavu, kde chtěl zpět svého syna. Ani to neproběhlo bez komplikací. Podle vyprávění Šinoglové místní pracovnice neustále zdržovaly a nakonec mu musela pomoci známá její sestry, která tu pracovala.¹¹⁴

3.5 Po uvěznění

3.5.1. Ve vězení

Drahomíra Šinoglová strávila nejdříve 15 dní v brněnské věznici, kde byla zařazena do první výchovně-nápravné skupiny. 15. března byla převezena do Opavy, kde strávila zbytek svého pobytu ve vězení a kde vyráběla svítky do kondenzátorů. Přestože původně měli vězeňkyně nárok na návštěvu až po dvou až třech měsících, podařilo se Janu Šinoglovi zařídit, aby manželku mohl spolu se staršími dětmi v Opavě navštívit. Během pobytu ve vězení potratila.¹¹⁵

Co se týče šikany od spoluvězeňkyň nebo dozorkyň, byly podle svědectví Šinoglové horší spoluvězeňkyně. Političtí vězni totiž byli dáváni do cel s odsouzenými pro kriminální trestný čin. Pokud jde o dozorkyně, připustila

¹¹⁴ Rozhovor Venduly Hlaváčkové s Drahomírou Šinoglovou vedený dne 26. 3. 2011.

¹¹⁵ Tamtéž.

Šinoglová, že ty se k politickým vězňům chovali hůře než k ostatním. Především se ale snažili postarat o to, aby těmto vězňům bylo vězení prodlouženo o rok, dva nebo taky aby z něj nikdy nevyšli. Podle jejího vyprávění byla spolu s nápirem na psychiku na celém pobytu nejhorší představa, že by ve vězení mohla strávit několik let nebo z něj nevyjít, když má doma tři malé děti, z nichž jednomu bylo teprve půl roku. Neustále prý přemýšlela nad tím, jak je to možné, že v zemi, kde měla být svoboda projevu, sedí ve vězení jako nějaký zloděj nebo vrah za to, že svobodně volila a četla knihy.¹¹⁶

3.5.2. Ohlas veřejnosti

Případ Drahomíry Šinoglové vyvolal značný ohlas veřejnosti. Zásahu na tom, měl především Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, který ve svých sděleních informoval nejdříve o obvinění Jana Šinogla a později o trestním stíhání a uvěznění Drahomíry Šinoglové.

Velké usilí ve snaze pomoci Drahomíře Šinoglové vyvinul člen Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných Pavel Roubal, který před i po uvěznění Šinoglové rozesílal dopisy, ve kterých upozorňoval na její případ a žádal pro ni pomoc. Obracel se především na poslankyni jihomoravského kraje. Snad doufal, že jako ženy budou více soucítit s matkou tří dětí. V této věci napsal poslankyni Věře Jandové. Ta mu, jak sám píše, odpověděla jako první. Poslankyně Jandová ve své odpovědi vznáší otázku, proč si pan Roubal vybral právě ji, když byla poslankyní v okrese Žďár nad Sázavou. Svoji pomoc nepřímou odmítla doporučením, aby se obrátil na poslance ze Znojemska. Ona by jim věc prý ráda předala sama, ale bohužel právě nastupuje léčení. Svůj dopis zakončila doporučením pevné víry ve spravedlivý ortel Kanceláře prezidenta republiky, které Šinoglová podala žádost o milost.¹¹⁷ Tímto zdvořilým dopisem, z něhož bylo zřejmé, že zmíněná poslankyně si touto věcí nehodlá špinit ruce, se ovšem Pavel Roubal nenechal odbýt a poslankyni nadále informoval o průběhu věci. Napsal také Kamile Růžičkové. V dopise sdělil své přesvědčení, že i ona považuje trest nepřiměřeně tvrdý.¹¹⁸ Jestli mu předsedkyně Místního národního

¹¹⁶ Rozhovor Venduly Hlaváčkové s Věrou Roubalovou vedený dne 13. 7. 2010.

¹¹⁷ LP, sb. VONS, inv. č. 297, sign. IV/5., kart. 48, dopis Věry Jandové Pavlu Roubalovi z 31. 12. 1981.

¹¹⁸ LP, sb. VONS, inv. č. 297, sign. IV/5., kart. 48, dopis Pavla Roubala Kamile Růžičkové z 29. 12. 1981.

výboru ve Strachotících odpověděla, zůstává otázkou, neboť její se nedochovala. Pomoc ovšem Pavel Roubal nehledal jen na domácí půdě. V materiálech VONS se například zachoval jeho dopis Simone Veilové, tehdejší předsedkyni Evropského parlamentu ve Štrasburku.

Dalším, koho případ Drahomíry Šinoglové zajímal, byla mezinárodní nevládní organizace na ochranu lidských práv Amnesty International. Tato organizace se zabývá monitorováním situace politických vězňů, usiluje o jejich propuštění na svobodu a poskytuje materiální pomoc jejich rodinám.¹¹⁹ Už od počátku své existence se AI zajímala i o pronásledování lidí v Československu, kteří byli perzekuováni za to, že z nějakého důvodu nevyhovovali komunistickému režimu. Do republiky byli vysíláni zástupci AI, kteří zde sbírali, popřípadě ověřovali informace, na základě kterých pak mohli upozornit na jednotlivé případy porušování lidských práv v Československu. Ve sbírce Libri prohibity je uložen dopis, v němž členka AI žádá o informace o místě vězení Šinoglové.¹²⁰

Měsíc po svém uvěznění dostala Drahomíra Šinoglová milost prezidenta republiky. Podle jejího svědectví, dodnes přemýšlí nad tím, zda na tom měl největší podíl zájem evropské veřejnosti a domácí veřejnosti a nebo zda se v prezidentu Husákovi hnulo svědomí.

3.6 Po propuštění

Návrat matky k rodině ovšem neznamenal šťastný konec. Rodina i nadále pociťovala snahu svého okolí o ztrpčení života. Šinoglová prý měla pocit, jakoby se společnost kolem ní rozdělila na dvě skupiny. Jednu, která je chtěla donutit k vystěhování se z Československa, a druhou, která je tu chtěla udržet, aby jim podle Šinoglové mohla dělat problémy a v očích stranického vedení se tak stavět do lepšího světla.¹²¹

¹¹⁹ LUŇÁK Petr, PEČENKA Marek a kol., *Encyklopedie moderní historie*, 3. vyd., Praha 1999. s. 22.

¹²⁰ „Rozhovor se členem Amnesty International Henrym Goldmannem o jeho cestách na pražské procesy na konci 70. let a dokumentace k jeho činnosti ve prospěch československých vězňů svědomí.“ Záznam panelové diskuse s klienty a spolupracovníky VONS. in *Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných. Politická perzekuce, opozice a nezávislé aktivity v Československu v letech 1978-1989. Sborník grantového projektu, č. 2/2008*. Ed. Prokop Tomek. Praha: 2008. s. 134.

¹²¹ Rozhovor Venduly Hlaváčkové s Drahomírou Šinglovou vedený dne 26. 3. 2011.

K té druhé skupině patřila i Kamila Růžicková. Po propuštění bylo Šinoglové StB doporučeno, aby se s rodinou vystěhovali ze země. Manželé se nakonec rozhodli odejít do Rakouska. Šinoglovým se podařilo získat azyl, dostali i výjezdní doložku, která jim však dávala pouhé tři měsíce na vystěhování. Jan Šinogl proto opustil zaměstnání, aby stačil připravit všechny věci, a také aby připravil prodej Starého mlýna. Kupce se jim podařilo sehnat, přestože na to měli tak krátkou lhůtu. A v tuto chvíli se na scéně znovu objevuje předsedkyně MNV ve Strachoticích Růžicková, která manželům odmítla vydat svolení s prodejem domu. Jan Šinogl, než aby dům nechal zadarmo nějakému „estébákovi“, se raději rozhodl zůstat. Jeho manželka souhlasila s tím, že musí znovu začít chodit do práce a že všichni musí začít normálně žít.¹²²

¹²² Rozhovor Venduly Hlaváčkové s Drahomírou Šinglovou vedený dne 26. 3. 2011.

4. Profesní postih JUDr. Čarnogurského

Účast na případu Drahomíry Šinoglové měla negativní dopad i na jejího obhájce, slovenského advokáta a spolupracovníka Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, doktora Jána Čarnogurského.

JUDr. Ján Čarnogurský se narodil 1. ledna 1944 v Bratislavě. Jeho otec Pavol Čarnogurský působil jako poslanec v Slovenském sněmu a byl pro své politické aktivity několikrát vězněn. Díky těmto skutečnostem měl Čarnogurský problémy při získávání vzdělání, neboť nejdříve základní škola a později i gymnázium mu odmítly dát doporučení pro další studium. I přes tyto těžkosti se mu nakonec podařilo zahájit studium práv na univerzitě v Bratislavě, odkud ve školním roce 1967/68 přestoupil do Prahy. Jelikož se jeho rigorózní práce zabývala slovenskou tematikou, titul doktora práv získal v roce 1971 v Bratislavě.

Po dokončení studií začal Ján Čarnogurský pracovat jako člen advokátní poradny v Bratislavě. Ve své praxi se věnoval politickým pracovním procesům a později se stal obhájcem disidentů.

Asi v roce 1978 začala jeho spolupráce s VONS, když obhájoval slovenské kněze Roberta Gombíka a Mariana Zajíčka, kteří rozeslali „*Prohlášení Charty 77*“ a přes které získal spojení s Prahou. Od roku 1980, kdy navázal spojení s Václavem Malým, pak s výborem spolupracoval systematicky a stal se pro něj hlavním zdrojem informací ze Slovenska.¹²³

Do povědomí moravského disidentu se JUDr. Čarnogurský dostal díky kauze tzv. moravského katolického samizdatu. Tato kauza začala, stejně jako případ Drahomíry Šinoglové, domovní prohlídkou. Tu provedla v roce 1978 Státní bezpečnost v Přerově, Brně a Olomouci u lidí, kteří šířili katolický samizdat. JUDr. Čarnogurský byl jedním z odběratelů těchto publikací. Seznámil se přitom s Josefem Adámkem, jedním z nejvýznamnějších moravských disidentů, a jeho rodinou. Poté, co byl Adámek zatčen, to byl právě JUDr. Čarnogurský, kdo byl požádán, aby se ujal jeho obhajoby. U Adámkových se v lednu 1980 setkal také se členem VONS, Petrem Pospíchálem. Ten byl právě v těch dnech vyhozen z učiliště, a tak mu Čarnogurský nabídl pomoc.¹²⁴ Tím také začala jejich spolupráce. Petr Pospíchal během diskuzního

¹²³ *Nejcitlivější místo režimu. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných očima svých členů. Diskusní setkání 19. října 2007.* Eds. Petr Blažek a Jaroslav Pažout. Praha: 2008, s. 47.

¹²⁴ „Doba se vyvíjela“. Záznam panelové diskuse s klienty a spolupracovníky VONS. in: *Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných. Politická perzekuce, opozice a nezávislé aktivity v Československu v letech 1978-1989. Sborník grantového projektu, č. 2/2008.* Ed. Jaroslav Pažout.

setkání 19. října 2007 charakterizoval jejich spolupráci takto: „*Ještě v době, kdy jsi byl advokátem, jsme se vždycky jednou měsíčně sešli nad těmi několika případy, který jsi měl buď ze Slovenska, anebo z části Moravy, která ke Slovensku přiléhala, a kde jsi ty lidi znal*“.¹²⁵ Tato setkání probíhala přibližně do konce roku 1981, kdy byl Pospíchal zatčen.

Dne 21. března 1980 se JUDr. Čarnogurský dostavil k vyšetřovateli npor. Vilému Krystýnkovi s tím, že byl požádán paní Šinoglovou, aby zastupoval jejího manžela. Ten si původně za svého právního zástupce zvolil JUDr. Františka Švejdu z advokátní poradny Znojmo, nicméně souhlasil s tím, aby jej zastupoval právě JUDr. Čarnogurský.

Od 23. května téhož roku zastupoval i Drahomíru Šinoglovou. Přes veškeré jeho snažení byla Šinoglová nakonec Okresním soudem ve Znojmě odsouzena. Odsouzením Šinoglové a zamítnutím jejího odvolání k soudu druhého stupně ovšem tento případ pro JUDr. Čarnogurského neskončil. Jeho jednání během případu vyvolalo nespokojenost, jejímž důsledkem bylo rozhodnutí, které JUDr. Čarnogurský dostal v dubnu 1981 a ve kterém mu bylo oznámeno rozhodnutí Ústředí slovenské advokácie o jeho vyloučení z Krajského sdružení advokátů v Bratislavě.

Útok na doktora Čarnogurského byl veden ze dvou stran. Oddělení státní administrativy ÚV KSČ zaslalo Ústředí slovenské advokácie, ve kterém si stěžovalo na jeho postup během obhajoby Šinoglové. V březnu téhož roku byl ústředí doručen i dopis ministra spravedlnosti Slovenské socialistické republiky, který rovněž požadoval přezkoumání postupu Čarnogurského ve výše uvedeném případě.¹²⁶

Ve vyhodnocení jeho počínání během procesu stojí na prvním místě upozornění, že trestný čin Šinoglové byl veden proti zájmům socialistické společnosti a on jako její obhájce měl tudíž k případu přistupovat „*predovšetkým s odbornou-politickou náročnosťou pri dôslednom dodržaní zákonom stanoveného spoločenského poslania advokácie a povinnosti z neho pre advokáta vyplývajúcich*“.¹²⁷ Vyšetřovatelé se přitom odvolávali na § 1 zákona o advokacii, podle kterého musí být jednání

Praha: 2008, s. 127.

¹²⁵ Nejcitlivější místo režimu. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných očima svých členů. Diskusní setkání 19. října 2007. Eds. Petr Blažek a Jaroslav Pažout. Praha: 2008, s. 47.

¹²⁶ Osobní archiv Jána ČARNOGURSKÉHO (dále jen OA JČ), Postúpenie výsledkov prešetrovania upozornenia na výkonnú obhajobu dr. Jána Čarnogurského z 31. 3. 1981.

¹²⁷ OA JČ, Vyhodnotenie výsledkov prešetrovania upozornenia na závadný postup advokáta Advokátskej poradne č.1 v Bratislave dr. Jána Čarnogurského pri obhajobe obž. Drahomíry Šinoglovej v konaní čí. 2 T 288/80 Okresného súdu v Znojme a čí. 8 To 363/80 Krajského súdu Brno z 24. 3. 1981, s. 1.

advokáta v souladu se zájmy socialistické společnosti a jejím právním pořádkem. Prohlubování socialistického právního vědomí pak mělo být účelem trestného pořádku, tudíž i obhajoby. Tuto výchovnou povinnost JUDr. Čarnogurský podle Ústředí porušil. Jeho provinění bylo o to horší, že jednání u znojemského soudu se účastnila i organizovaná veřejnost, což byl důvod, aby obhájce naplnění výchovného účelu věnoval zvláštní pozornost.¹²⁸

Chybná měla být také jeho stížnost na vyloučení Jany Mlejnkové ze soudní síně za psaní poznámek. Podle zprávy měl předseda senátu na zákaz jakkoliv jednání zaznamenávat upozornit ještě před začátkem hlavního jednání a JUDr. Čarnogurský se proti tomuto zákazu nijak neohradil. Po vyloučení Mlejnkové se ale odvolával na § 201 tr. z., podle kterého se poznámky nesmí dělat jen v případě vyloučené veřejnosti. Tímto jednáním zasáhl do pravomoci předsedy senátu.¹²⁹

Jako závadná byla označena také jeho žádost, aby byli přizváni odborníci z oboru politických a literárních věd, kteří měli prozkoumat, nakolik jsou zabavené knihy závadné.

Podle zápisu se doktor Čarnogurský i přes varování a hrozbu pořádkové pokuty choval u soudu arogantně, neustále napadal senát a vyvíjel na něj psychický nátlak. Ve své závěrečné řeči navíc prohlásil, že rozsudek by mohl ovlivnit schůzy v Madridu.¹³⁰ Tím podle vyšetřovatele dával jasně najevo existenci možnosti, že by mohlo dojít k vnějšímu zásahu do vnitřních záležitostí státu. V závěrečné řeči u odvolacího soudu pak vyjádřil názory, které byly označeny za shodné s názory signatářů Charty 77.¹³¹

Nakonec je ve vyhodnocení věnováno několik vět vztahu obhájce k jeho klientce. Podle vyšetřování poskytoval doktor Čarnogurský své klientce pomoc větší, než jaká byla jeho povinností. Navíc u Šinoglových strávil noc a neúčtoval jim některé úkony. To ve vyhodnocení označeno jako důkaz toho, že mezi nimi byl osobní vztah.

Na základě prozkoumání trestního spisu Okresního soudu Znojmo sp. zn. 2 T 288/80 tedy Ústředí slovenské advokacie došlo k závěru, že JUDr. Ján

¹²⁸ OA JČ, Vyhodnotenie výsledkov prešetrenia upozornenia na závadný postup advokáta Advokátskej poradne č.1 v Bratislave dr. Jána Čarnogurského pri obhajobe obž. Drahomíry Šinoglovej v konaní čís. 2 T 288/80 Okresného súdu v Znojme a čís. 8 To 363/80 Krajského súdu Brno z 24. 3. 1981, s. 1.

¹²⁹ Tamtéž.

¹³⁰ 11. 11. 1980 v Madridu proběhla jedna z následujících schůzek Konference o bezpečnosti a spolupráci.

¹³¹ Tamtéž.

Čarnogurský během obhajoby Drahomíry Šinoglové jednal v „rozpore s právným poriadkom, socialistickým právnym vedomím, záujmami socialistickej spoločnosti a hospodárskymi zásadami poskytovania právnej pomoci“,¹³² čímž porušil své povinnosti, které mu ukládal zákon o advokacii. Navíc podle nich nebyl oddán socialistickému zřízení, což byla základní podmínka pro členství v Ústředí. Tyto své závěry pak předsednictvo Ústředí postoupilo spolu s doporučením na vyloučení ze sdružení Krajskému sdružení advokátů a ministru spravedlnosti Slovenské socialistické republiky.

14. dubna odeslalo Krajské sdružení advokátů v Bratislavě JUDr. Čarnogurskému rozhodnutí, v němž stojí, že na základě výsledků, ke kterým dospělo prošetřování Ústředí slovenské advokacie, rozhodl výbor KZA o jeho vyloučení z Krajského sdružení advokátů v Bratislavě.¹³³ Současně mu bylo doručeno také pracovně-právní hodnocení, ve kterém stálo, že jeho členství v KZA zaniká ke dni 15. dubna 1981.

Vyloučení z řad advokátů bylo pro doktora Čarnogurského dle jeho vlastních slov dobrodružstvím. Po vyloučení se pokoušel najít si místo právníka, což se mu nakonec podařilo až po deseti měsících. Během této doby se živil jako řidič bratislavského podniku Doprastav. Jako podnikový právník pracoval až do roku 1985, kdy v důsledku rostoucích sporů se státní bezpečností toto místo ztratil. Od té doby pracoval jako dělník v tzv. přidružené výrobě JRD Slatinské lazy. Jeho rostoucí zapojení do činnosti disidentu ho ale nakonec o práci připravilo definitivně a od ledna 1987 byl nezaměstnaný.

Ani ztráta zaměstnání ho ale od jeho úsilí neodradila. Spolu s Františkem Mikloškem, Vladímerem Juklem a Silvestrem Krčméryem zorganizovali Svíčkovou manifestaci, která proběhla 25. března 1988 v centru Bratislavy. Lidé se shromáždili, aby vyjádřili svoji nespokojenost s náboženským útlakem. V srpnu 1989 zase spolu s několika dalšími vyzýval prostřednictvím Hlasu Ameriky a Svobodné Evropy, aby lidé v den výročí okupace vojsky Varšavské smlouvy položili květiny na místa, kde padly oběti. Za tyto výzvy byl v polovině srpna spolu s Miroslavem Kusým zavřen. O jeho propuštění se zasazoval VONS ve svém letáku „*Osvobod'te politické vězně*“ ze 17. listopadu 1989. Na svobodu se JUDr. Čarnogurský dostal díky amnestii prezidenta republiky 25. listopadu, kdy v ulicích probíhaly demonstrace proti režimu.

¹³² OA JČ, Pracovno-politické hodnotenie z 15. 4. 1981, s. 1.

¹³³ OA JČ, Vylúčenie z Krajského združenia advokátov v Bratislave z 14. 4. 1981.

27. listopadu pak byl členem delegace vedené Václavem Havlem, která jednala s předsedou vlády Adamcem o převzetí moci ve státě. Od 10. prosince zastával funkci prvního místopředsedy nové federální vlády.

14. prosince 1989 bylo na jednání členské schůze Městského sdružení advokátů v Bratislavě bylo rozhodnutí bývalé KZA týkající se vyloučení JUDr. Čarnogurského z řad advokacie prohlášeno za neplatné a bylo mu nabídnuto, aby vstoupil do jeho řad.¹³⁴

¹³⁴ OA JČ, Potvrdenie o trvání členského poměru v advokácii z 12. 2. 1990.

Závěr

Po potlačení Pražského jara se funkcionáři komunistické strany, ve které nabyli převahy konzervativci, rozhodli přistoupit k opatřením, která měla rozdrtit jakékoliv zbytky opozice a znemožnit jí tak, aby se v budoucnu znovu pokusila o reformu. Odstranění měli být všichni, kdo se jakkoliv podíleli na přípravách Pražského jara nebo protestovali proti přítomnosti okupačních vojsk v zemi. Umlčení museli být hlavně spisovatelé a novináři, neboť jejich vliv na širokou veřejnost mohl mít provedení strany nedozírné následky. Nestačilo ovšem jen znemožnit nepohodlným autorům publikovat a jejich již vydaná díla vyřadit z knihoven. Mocenské orgány se musely vypořádat i s těmi, kdo autorům pomáhali v šíření jejich textů. K tomu měly posloužit soudní perzekuce.

Na méně známé opisovače se bezpečnost zaměřila poté, co se jí nepodařilo zdiskreditovat Chartu 77 a její signatáře pomocí kampaně v médiích a na pracovištích. Cílem této taktiky bylo izolovat jádro Charty a zabránit jí šířit své myšlenky. Pokud to bylo jen trochu možné, byli opisovači a vydavatelé samizdatu viněni ne z pobuřování apod., ale z hospodářských aj. deliktů. Jiří Gruntorád, který vydával samizdatové knihy v edici Popelnice a který pracoval ve stavebnictví, byl např. vyšetřován, jestli neobchoduje s dlaždicemi. Důvod tohoto jednání byl prostý. Mocenské orgány chtěly kriminalizaci těchto lidí předejít tomu, aby během procesů s nimi nedocházelo k nejrůznějším intervencím, což bylo v případě politických procesů běžné.

Ani přes tvrdé represe, které zahrnovaly neustálé domovní prohlídky, výslechy, zatýkání a uvěznění těch, kdo se na šíření zakázané literatury podíleli, se komunistické straně nikdy nepodařilo šíření neoficiálních textů zcela vymítit. Neoficiálně vydávané texty se objevily hned na počátku sedmdesátých let a šířily se mezi občany až do revoluce. Skutečný rozkvět československého samizdatu nastal po vzniku Charty 77, kdy se spojily různé ideové skupiny za účelem spolupráce. Mocenským orgánům se sice několikrát podařilo nezávislé iniciativy ochromit, ne však zničit. Perzekuce jen posilovaly odhodlání disidentů pokračovat v jejich úsilí, a také vyvolávaly vlnu sympatií domácích i zahraniční veřejnosti, která se o jednotlivých případech dozvíдалa např. ze sdělení Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných.

Jedním z případů soudní perzekuce kvůli opisování nelegálně vydávané literatury, byla i kauza Drahomíry Šinoglové, která byla 21. května 1980 obviněna z přípravy trestného činu pobuřování. Obvinění se zakládalo na nálezů knih vydaných v edici Petlice a opisů „Československého fejetonu 1977/78“, které byly objeveny v domě manželů Šinoglových během domovní prohlídky, vykonané bezpečností 4. března 1980. Ještě téhož dne bylo zahájeno vyšetřování Jana Šinogla pro přípravu trestného činu pobuřování. Po čtyřměsíčním vyšetřování bylo obvinění proti němu staženo a vzápětí byla obviněna jeho manželka. Okresní soud ve Znojmě uznal Drahomíru Šinoglovou vinnou a odsoudil ji k jednomu roku vězení. Po uplynutí odkladu nástupu trestu kvůli těhotenství, byl 1. března 1982 dům Šinoglových přepaden bezpečností, jejíž příslušníci odvěkli Šinoglovou, která byla v tu chvíli doma jen se svým půlročním synem, do vězení. Tato událost měla velikou odezvu. Byla zahájena rozsáhlá podpisová akce, československá veřejnost i mezinárodní organizace vyjadřovaly Drahomíře Šinoglové podporu a žádaly její propuštění, čehož nakonec také dosáhly. Měsíc po uvěznění udělil prezident Husák Drahomíře Šinoglové milost.

Potrestán byla také JUDr. Ján Čarnogurský. Jeho postup při obhajobě byl shledán závadným, neboť místo toho, aby jednal v zájmu socialistické společnosti, měl Šinoglové poskytnout pomoc větší, než byla jeho povinnost.

Mluvíme-li o samizdatu a s ním souvisejícími perzekucemi dnes, vybaví se většině lidí známé osobnosti jako Jiří Gruša nebo Ludvík Vaculík. Šíření samizdatu by ovšem nebylo možné bez pomoci mnoha anonymních opisovačů, obyčejných lidí, kteří i přes značné riziko usedali k psacím strojům, aby pomohli těm, kdo se nehodlali smířit s tím, že politika bude zasahovat do kultury a omezovat lidská práva a svobody. Díky jejich snažení přežil v nezávislé literatuře a publicistice duch demokracie a tolerance i v dobách nejtvrdějších represí.¹³⁵ Každý jeden z opisovačů přispěl k vytvoření nejen alternativní kultury, ale i svědectví o jedné z nejtěžších etap naší historie. K těmto lidem patří i Drahomíra Šinoglová.

¹³⁵ Gruntorád, c. d., s. 503.

Použité prameny, literatura a internetové zdroje

Prameny

Archivy a knihovny

Archiv bezpečnostních složek

Vyšetřovací spis vedený na Jana Šinogla Drahomíru Šinoglovou, sign. V-1143
Brno

Libri prohibity

sbírka Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných

Osobní archiv Jána Čarnogurského

Rozhovory

Rozhovor Venduly Hlaváčkové s Drahomírou Šinoglovou konaný 26. 3 2011.

Rozhovor Venduly Hlaváčkové s Věrou Roubalovou konaný 13. 7. 2010.

Tisk

Informace o Chartě 77

Tiskem vydané prameny

Nejcitlivější místo režimu. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných očima svých členů. Diskusní setkání 19. října 2007. Eds. Petr Blažek a Jaroslav Pažout. 1. vyd. Praha: Pulchra, 2008. 143s. ISBN 978-80-904015-2-5.

Vítězové? Poražení?: Životopisná interview. Díl 1. Disident v období tzv. Normalizace. Eds. Miroslav Vaněk, Pavel Urbášek. 1.vyd. Praha: Prostor, 2005. 1121 s. ISBN 80-7260-140-7.

Literatura

GEBAUER, F. - KAPLAN K. - KOUDELKA F. - VYHNÁLEK, R., Soudní perzekuce politické povahy v Československu 1948 – 1989. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1993. 236 s. ISBN 80-85270-24-2.

GRUNTORÁD, J. Samizdatová literatura v Československu sedmdesátých a osmdesátých let. In Alternativní kultura. Příběh české společnosti 1945 – 1989. Ed. Josef Alan. Praha: Lidové noviny, 2001. s. 493 – 507.

LUŇÁK, P. - PEČENKA, M- kol. Encyklopedie moderní historie. 3. vyd. Praha: Libri, 2002, 655 s. ISBN 80-85983-95-8.

Opozice a odpor proti komunistickému režimu v Československu 1968 – 1989. Red. Petr Blažek. Praha: Ústav českých dějin FF UK v Praze – Dokořán, 2005. 355 s. ISBN 80-7363-007-9.

OTÁHAL, M. Normalizace 1969 – 1989. Příspěvek ke stavu bádání. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2002. 105 s. ISBN 80-7285-011-3.

OTÁHAL, M. První fáze opozice proti takzvané normalizaci (1969-72). In Dvě desetiletí před listopadem 89. Sborník. Ed. Emanuel Mandler, Praha: Maxdorf, 1993. s. 11 – 33.

TOMEK, P. (ed.), Rozhovor se členem Amnesty International Henrym Goldmannem o jeho cestách na pražské procesy na konci 70. let a dokumentace k jeho činnosti ve prospěch československých vězňů. In Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných. Politická perzekuce, opozice a nezávislé aktivity v Československu v letech 1978 – 1989. Sborník grantového projektu. Ed. Jaroslav Pažout. Praha: Libri prohibiti, 2008. s. 134 – 165.

VRBA, T. Nezávislé písemnictví a svobodné myšlení v letech 1970-1989. In Alternativní kultura. Příběh české společnosti 1945-1989. Ed. Josef Alan. Praha 2001. s. 265 – 302.

Internetové zdroje

www.charta2007.cz

www.ludvikvaculik.cz

http://www.totalita.cz/60/60_09_01.php

http://studena.valka.cz/helsinsky_proces_a_kbse.htm

http://studena.valka.cz/helsinsky_proces_a_kbse.htm

Ženy Charty 77, Svěráková Tereza, dostupné na WWW:
<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10114412382-zeny-charty-77/video/>

Seznam příloh

Příloha č. 1 Sdělení VONS č. 188.....	65
Příloha č. 2 Rozsudek OS ve Znojmě	66-70
Příloha č. 3 Rozhodnutí o vyloučení J. Čarnogurského z KZA.....	71
Příloha č. 4 Žádost Amnesty International	72
Příloha č. 5 Rozhodnutí o prominutí zbytku trestu.....	73
Příloha č. 6 D. Šinoglová s dětmi.....	74

Příloha č. 1: Sdělení VONS č. 188

89/60 6

Sdělení č. 188 /Jan Šinogl ve vazbě/

Dne 4.3.1980 byl zatčen Jan Šinogl /narozen 1948/, bytem Strach /okres Znojmo/, zaměstnanec Okresního průmyslového podniku Znojmo jako opravář plynových spotřebičů.

V bytě Jana Šinogla byla tentýž den vykonána domovní prohlídka, povolení k prohlídce uvádělo jako její důvod podezření, že se v bytě její předměty, související s právě zahájeným trestním stíháním proti Šinoglovi podle § 132/1 trestního zákona /rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví/. Při domovní prohlídce však nebyly žádné takovéto předměty ani nalezeny. Naproti tomu byly v bytě zabaveny některé strojové knihy vydaných v edici Petlice. Příznačné je, že příslušníci StB zaměřili svou pozornost výhradně na samizdatové písemnosti.

Tentýž den byl Jan Šinogl vzat do vazby - důvodem vazby je obava, aby obviněný mohl mařit vyšetřování a obava z pokračování v trestné činnosti podle § 67/b, c trestního řádu/. Jan Šinogl byl obviněn z trestného činu podle § 132/1 tr.z. a o několik dnů později také z trestného činu podle § 132/1 tr.z. /pobuřování/.

Obvinění podle § 132/1 tr.z. viní Jana Šinogla z toho, že jako o plynospotřebičů vykazoval neprovedené opravy, čímž vznikla škoda asi 5 z nichž se však Jan Šinogl obohatil jen o část /přibližně o třetinu/. Zvolání neprovedené práce - pouze při opravách v Železničním učilišti v Krumlově - bylo ve skutečnosti výhodné pro zákazníka, neboť Jan Šinogl vzhledem k pracovnímu vytížení neměl možnost dojíždět do Železničního učiliště tak často, jak bylo nutné, a místní opravář by k provedení těchto oprav nepobíral náhradní díly jinak, než právě vysláním neprovedení oprav Janem Šinoglem. Opravu potom v případě potřeby provedl bez prostředků místní údržbář sám. Tato praxe je však mezi podniky naprosto běžná pro nedostatek různých součástek a náhradních dílů.

Souběžně je prováděno vyšetřování trestného činu podle § 100/1 tr.z. Při vyšetřování byl vyslechnut jako svědek brněnský spisovatel Jan Trnka, jehož výpověď však nepodpořila žádná tvrzení obvinění, které Jana Šinogla viní z rozmnožování a rozšiřování strojopisné edice Petlice. Dále byla vyslechnuta Brahamíra Šinoglová, která využila v plném rozsahu svého práva odmítnout výpověď. Brahamíra Šinoglová, která je matkou dvou malých dětí, byla během měsíce května také obviněna z trestného činu podle § 100/1 tr.z. a je trestně stíhána zatím na svobodě.

Vzhledem k okolnostem případu se trestní stíhání Jana Šinogla podle § 132/1 tr.z. jeví jako účelové, sloužící k zastínění politického charakteru druhého trestního stíhání. O tom svědčí kromě skutkové podstaty spáchání trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví i uvedení okolností domovní prohlídky a také fakt, že trestné činy podle tohoto zákona trestního zákona takto malého rozsahu nebývají zpravidla stíhány veřejně.

Janu Šinoglovi byla po dvou měsících vyšetřovací vazba prodloužena na další měsíc. Jan Šinogl je ve vazbě ve věznici MS v Brně-Bohunicích.

Upozorňujeme, že rozmnožování a rozšiřování strojopisných knižnic edicí není v rozporu se zákonem, a proto považujeme trestní stíhání Jana Šinogla a jeho manželky podle § 100/1 tr.z. za nezákonné.

18. června 1980

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Československá liga pro lidská práva
Člen Mezinárodní federace pro lidská práva

Sdělení VONS č. 188 o uvěznění a vyšetřování Jana Šinogla, 18. 6. 1980.

LP, sb. VONS, inv. č. 296, sign. III/1, kart. 48.

Příloha č. 2: Rozsudek OS ve Znojmě

2T 283/80

Československá socialistická republika

Rozsudek jménem republiky

Okresní soud ve Znojmě rozhodl dne 30. září 1980 po provedeném hlavním líčení v senátě složeném z předsedy Vladimíra Svobody a soudců Jana Pelecha a Milana Sladkého takto

p r á v e m :

Obžalovaná

Drahomíra Č i n o g l o v á ,
nar. 27.7.1951 ve Steškově, okres Znojmo, v domácnosti,
trvale bytem Strachotice čp. 137, okres Znojmo,

j e v i n n a m,

že od blíže nezjištěné doby do 4.3.1980 ve svém bytě ve Strachotice čp. 137, okres Znojmo, rozepisovala ve větším množství na svém psacím stroji zn. Chevron písemnosti nelegálně vydávané v tzv. edici "Petlice", které svým obsahem útočí proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení ČSSR,

t e d y z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky v úmyslu pobuřovat nejméně dvě osoby proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky, dopustila se jednání pro společnost nebezpečného, které záleželo v opatřování prostředků a v jiném úmyslném vytváření podmínek pro spáchání trestného činu pobuřování podle § 100 odst. 1 tr.z., přičemž nedošlo k pokusu ani dokonání trestného činu,

t í m s p á c h a l a

přípravu k trestnému činu pobuřování podle § 7 odst. 1 k § 100 odst. 1 písm. a) trest. zákona a

o d s u z u j e s e

podle § 100 odst. 1. tr. zák. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání d v a n á c t i (12) měsíců.

Podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. se ukládá obžalované na dobu výkonu trestu zařazuje do I. nápravně výchovné skupiny.

Podle § 55 odst. 1 písm. a) tr.zák. se ukládá trest propadnutí věci a to psacího stroje zn.Chevron v.č. 70208494.

Podle § 73 odst.1. písm.c) tr. zák. se vyslovuje zabránění věci a to:

- 1) 1 knihy P.Kohout - Katyně I. díl
- 2) 1 knihy P.Kohout - Katyně II. díl
- 3) 1 knihy - Chvála bláznovství
- 4) 1 knihy K.Sidon - Evangelium podle J.Flavia
- 5) 1 knihy- Čs. fejeton 1975-1976
- 6) 1 knihy - Čs. fejeton 1976-1977
- 7) 1 knihy - Čs fejeton 1977-1978
- 8) 1 knihy - Hodina naděje
- 9) 1 knihy E.Kriseová - Křížová cesta kočárového kočího
- 10) 1 knihy J.Trefulka - O bláznech jen dobré
- 11) 2 knih P Kohout - Život v tichém domě
- 12) 1 knihy J.Grůša - Dámský gambit
- 13) 1 knihy J.Grůša - Dotazník
- 14) 1 knihy J.Šatočka - První skica k podobizně
- 15) 1 knihy M.Uhr - Hra na hacluba
- 16) 1 knihy J.Trefulka - Na krásné vyhlídce
- 17) 1 knihy J.Trefulka - Veliká stavba
- 18) 4 listy strojopisu P.Kohout - Psi Život
- 19) 9 listů strojopisu Charta 77 - Dokukent č.22
- 20) 3 listy strojopisu Otevřeny dopis gen.tajemníkovi OSN
- 21) 3 listy strojopisu - Vzetí do vazby chartistů
- 22) Opisy knihy Čs.fejeton str. 1-172
- 23) Svazek čistých papírů používaných k opisování (pol.23)
- 24) 1 knihy J.Skácel - Oříšky pro černého papouška
- 25) zadržené fotografie

O d ů v o d n ě n í :

Po provedeném hlavním líčení a dokazování vzal soud za prokázáno toto:

Dnes 4.3.1980 prováděly orgány bezpečnosti prohlídku v bytě manželů Šinoglových ve Strachotvicích a to z toho důvodu, že Jan Šinogl byl stíhán pro trestný čin dle § 132 odst. 1 písm.c) tr. zák. Při této prohlídce byly však nalezeny knihy, které jsou nelegálně vydávány v edici "Petlice", jde o sbírku fejetonů z let 1975-1978, "Dotazník" od Jiřího Grůši, dopisy z Charty 77 č. 22, kniha Katyně od Pavla Kohouta a další zadržované věci.

kniha "katyně" od Pavla Kohouta a celá řada dalších. Dále bylo nalezeno 171 stran psaných strojem ve 12ti vyhotoveních z knihy Československý fejeton 1977/1978 a psací stroj značky Chevron č. 70208494, ve kterém byly vsunuty listy s uhlovým papírem, text odpovídal straně 172 zmíněného žsk Československého fejetonu. Z obsahu této knihy, která byla zajištěna, plyne, že jde o nejhrůznější názory spisovatelů, kteří veřejně nepublikují, na otázky vývoje naší společnosti, zejména po roce 1969.

Obžalovaná popřela, že by rozmnožovala jakékoliv knihy, které jsou uvedené ve výroku tohoto rozhodnutí. Popřela také vlastnictví stroje. Hájí se tím, že psací stroj mohl použít kterýkoliv z eventuelních návštěvníků, konkrétně svědek Trefulka. Mimo toho dle názoru obžalované mohl tyto knihy rozmnožovat i její manžel.

Pokud jde o vlastnictví psacího stroje, je obžalovaná usvědčena výpovědí svědka Trefulky, který výslovně uvedl, že zmíněný psací stroj přenechal začátkem roku 1979 panu Šinoglovi a to zdarma, neboť předpokládal, že na vyrovnání této pohledávky by strávil volné dny na mlýně, který je majetkem manželů Šinoglových. Z výpovědi tohoto svědka plyne, že zcela vylučuje, že by on sám v době své návštěvy rozmnožoval nějaké cizí texty, neboť k tomu nemá čas, ani chuť. Navíc navštívil rodinu Šinoglovu pouze 1x, kdy u nich přespál a i se svou dcerou se věnoval prohlídce okolí a města Znojma. Jinak popřel, že by půjčoval obžalované nějaké knihy autorů, kteří nesmí publikovat. Mimo této výpovědi je obžalovaná usvědčena výpovědí svědkyně Růžičkové "amily, která byla přítomna domovní prohlídce a beze všech pochybností potvrzuje, že při této prohlídce byl nalezen psací stroj značky Chevron včetně vložených papírů, dále knihy a sada fotografií pornografického charakteru. V souladu s touto výpovědí jsou výpovědi svědků Antonína Golda, Vlastimila Groise a částečně Jiřího Špačka, kteří potvrzují, že jako příslušníci VB byli přítomni domovní prohlídce, přičemž svědci Gold a Grois potvrzují, že byl objeven psací stroj i s vloženými listy v komoře, která přiléhá ke kuchyni, svědek Špaček se domnívá, že stroj byl nalezen v kuchyni. Z výpovědi svědka Golda potom plyne, že nemůže potvrdit, kde se svědek Špaček pohyboval v době, přesněji v okamžiku, kdy byl stroj nalezen.

Mimo těchto důkazů je obžalovaná usvědčena znaleckým posudkem znalce Josefa Saxla, který při výsledku jednoznačně potvrdil, že podle rozboru písma na hřbetech knih a vzorků písma obžalované tato jednoznačně knihy popisovala a rovněž dalším rozбором jednoznačně prokázal, že sporné písemnosti a to Československý fejeton 1977-1978 strana 1-172 jsou psány na zajištěném psacím stroji značky Chevron. Znalec konstatuje, že i písařské zvyklosti odpovídají v rovině obecní i zvláštní obžalované Šinoglové, což dovozuje ze zajištěných příloh, které psala obžalovaná Šinoglová.

V tomto směru se obžalovaná hájí tím, že zajištěné přílohy, to znamená přílohy ve věci cestováního pasu, nejspála, ani neví, kdo je psal. Pokud jde o tuto obhajobu, považuje ji soud za zcela účelovou a hlavně nesmyslnou, neboť příписы, konkrétně stížnost na Krajský odbor pasů a víz, jsou ze dne 14.11.1979.

Je proto prokázáno, že zajištěný psací stroj byl majetkem manželů Šinoglových a dále je prokázáno, že zajištěné listy Československého fejetonu 1977/1978 psala obžalovaná.

Soud považoval za zcela nadbytečný znalecký posudek, neboť o hodnověrnosti a odborné kvalifikaci Josefa Saxla soud nemá důvodů pochybovat a rovněž byl zamítnut jako nadbytečný znalecký posudek z oboru politických věd a z oboru literatury. Soud se nezabýval v daném řízení literární hodnotou zmíněných publikací, ale jejich obsahem ve smyslu § 100 tr. zák. Rovněž otázka, do jaké míry jsou tyto publikace v rozporu se zájmy naší společnosti, není otázkou znaleckou, ale ryze právní. Soud vychází z toho, že pro naplnění skutkové podstaty trestného činu dle § 100 tr. zák. je postačujícím pobuřující projev, který podle svého obsahu je objektivně způsobilý vyvolat nepřátelskou náladu. Tento pobuřující projev nutno vždy posuzovat v souvislosti s okolnostmi, za kterých byl učiněn. Přitom společenským zřízením republiky je nutno rozumět souhrn společenských vztahů, které jsou podmíněny hospodářským řádem, sociální strukturou společnosti a mocenskopolitickými poměry. Soud v daném případě dospěl k závěru, že obsahem knihy Československý fejeton 1977-1978 by bylo skutečně možno vyvolat náladu nepřátelskou k našemu společenskému zřízení, neboť kniha obsahuje řadu narážek na mocenskopolitické poměry v našem státě a pouze příkladmo poslední fejeton i na vedoucí činitele Komunistické strany Československa.

Je tedy zřejmé, že v daném případě je naplněna skutková podstata trestného činu dle § 100 odst. 1 tr. zák. a to v e formě přípravy ve smyslu § 7 odst. 1 tr. zák. Soud totiž vychází z toho, že obžalovaná nemohla mít pro svoji potřebu 12 kopií knihy, kterou má ve vlastnictví, nehledě na to, že i další knihy svědčí o tom, že byly rozmnožovány, neboť jde o kopie strojopisu. Jejich konkrétní rozmnožování obžalovanou však v daném případě prokázáno nebylo.

Jde o jednání, které je vysoce společensky nebezpečné, neboť naše společnost podobně jako každá společenská formace má výsostný zájem na ochraně daných společenských a mocenských vztahů.

K otázce mravní úrovně a věrohodnosti obžalované stačí uvést i to, že při prohlídce byly zajištěny fotografie obžalované i jejího manžela vysloveně pornografického charakteru.

K osobě obžalované bylo zjištěno, že nebyla dosud soudně trestána, v místě bydliště jí však hodnotí negativně a to i proto, že se obžalovaná stýká s občanem, který je vysloveně pravicově zaměřený, nehledě na to, že dle zjištění místních občanů běhají manželé Šinoglovi kolem baráku nahatí.

Ke všem těmto okolnostem soud přihlédl při úvaze o druhu a výši trestu. Soud vychází z vysokého stupně společenské nebezpečnosti jednání obžalované, z charakteristiky osoby obžalované, jak byla výše naznačena a dospěl k závěru, že k splnění účelu trestu z hlediska § 23 odst. 1 tr. zák. a § 31 odst. 1 tr. zák. k naplnění individuální i generální prevence je v daném případě odpovídající trest odnětí svobody v trvání dvanácti měsíců. Soud přihlédl k tomu, že obžalovaná nebyla doposud trestně soudně trestána a proto zvolil trest pouze při spodní hranici zákonné trestní sazby. Při úvaze o otázce výkonu trestu dospěl soud k závěru, že dosavadní život obžalované, charakter spáchaného trestného činu a okolnosti případu vylučují úvahu o podmíněném odkladu výkonu trestu a proto bylo rozhodnuto, že obžalovaná trest vykoná za splnění zákonných podmínek, které jsou uvedeny v § 29a odst. 2 písm. a) tr. zák. v první nápravně výchovné skupině.

Současně soud ve smyslu § 55 odst.1 písm.a) tr.zák.
rozhodl, že se vyslovuje propadnutí psacího stroje značky Chevr
kterého bylo použito ke spáchání trestného činu a mimo to
vyslovil zabrání věci, to je knih a fotografií, jak jsou uveden
ve výroku tohoto rozsudku, neboť obsah všech uvedených knih,
včetně fotografií, svědčí o tom, že obecný zájem vyžaduje jejich
zabraní.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podatí odvolání
do osmi dnů ode dne doručení jeho písemného
vyhotovení ke krajskému soudu v Brně
prostřednictvím předešlého soudu.

Okresní soud ve Znojmě,
dne 30.zář 1980

za správnost vyhotovení

(podpis nečitelný)

Vladimír S v o b o d a , v.

Okresní soud ve Znojmě
(razítko)

*Rozsudek Okresního soudu ve Znojmě odsuzující Drahomíru Šinoglovou pro
přípravu trestného činu pobuřování k trestu odnětí svobody v trvání jednoho
roku, 30. 3. 1980. LP, sb. VONS, inv. č. 297, sign. I/2, kart. 48.*

Příloha č. 3: Rozhodnutí o vyloučení J. Čarnogurského z KZA

Krajské združenie advokátov/KZA/
v Bratislave

MUDr. Ján Čarnogurský
advokát
Advokátská poradňa č. 1
Bratislava

81/250/81/Dr. Hk/Jo vybavuje: Dr. Hornák Bratislava 14.4.1981

Vec: Vylúčenie z Krajského združenia advokátov v Bratislave

Listom Ústredia slovenskej advokácie č. 499/81 - dr. Oz/Má z 31.3.1981, ktorý bol doručený KZA v Bratislave 2.4.1981 boli Združeniu oznámené sledky prešetrenia upozornenia na Váš postup pri obhajobe obžalovanej Drahomíry Šinoglovej v jej trestnej veci vedenej na Okresnom súde v Znojme pod číslom konania 2 T 288/80 a na Krajskom súde v Brne pod číslom konania 8 To 363/80.

Výbor KZA v Bratislave z tohoto dôvodu prerokoval na schôdzi dňa 14.4.1981 Váš postup pri obhajobe Drahomíry Šinoglovej v predmetnej trestnej veci a podľa § 20 ods. 3, písm. c/ Zákona SNR č. 133/75 Zb./ Zákona o advokácii prijal toto uznesenie:

U Z N E S E N I E :

Advokát Dr. Ján Čarnogurský z Advokátskej poradne č. 1 v Bratislave sa podľa § 36 ods. 1, písm. b/ Zákona o advokácii po predchádzajúcom súhlase ZV ROH pri Krajskom združení advokátov v Bratislave zo dňa 8.4.1981

V Y L U Č U J E

z Krajského združenia advokátov v Bratislave

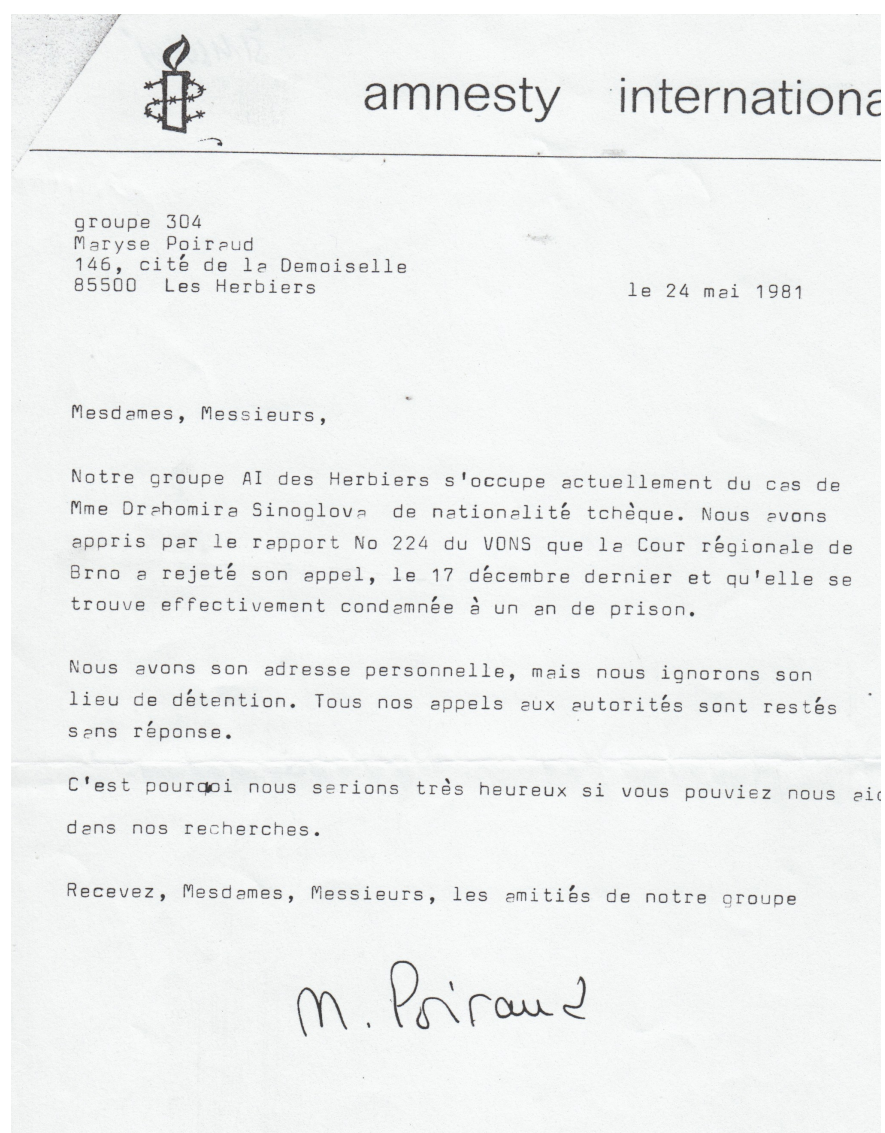
P R E T O Ž E

v čase od 23.5.1980 do 17.12.1980 vrátane pri obhajobe Drahomíry Šinoglovej v jej tr. veci vedenej na Okresnom súde v Znojme pod číslom konania 2 T 288/80 a na Krajskom súde v Brne pod číslom konania 8 To 363/80 postupoval v rozpore s právnym poriadkom, socialistickým právnym vedomím, ujmami socialistickej spoločnosti a hospodárskymi zásadami poskytovanými právnej pomoci s tým, že obzvlášť závažným spôsobom porušil povinnosti uložené mu ustanoveniami § 1 - 2 Zákona o advokácii a článkov 1 - 4 unesenia bývalého výboru Ústredia československej advokácie č. 7/1965.

V dôsledku tejto skutočnosti a v súlade s ustanoveniami § 36 ods. 3 Zákona o advokácii zaniká Vaše členstvo v KZA v Bratislave dňom doručenia tohto uznesenia.

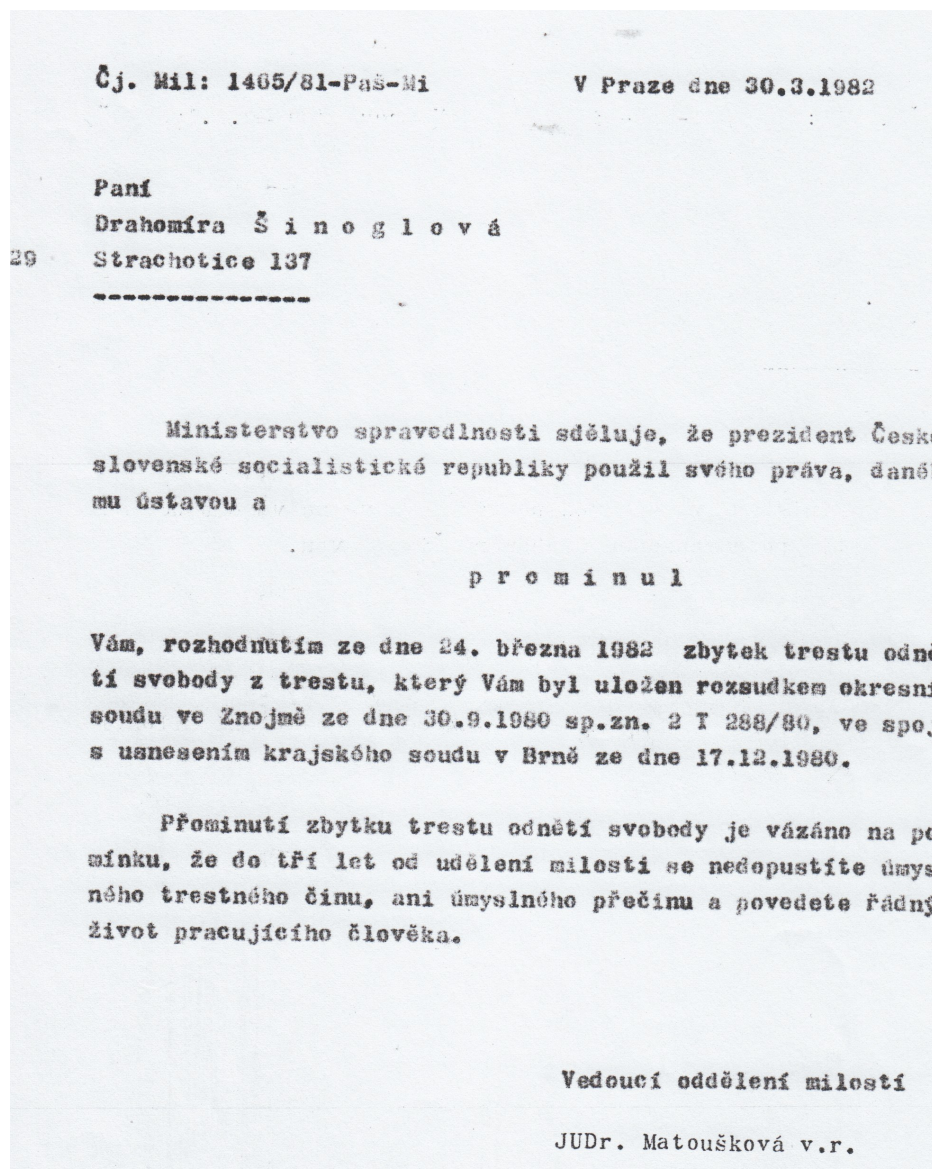
Rozhodnutí o vyloučení Jána Čarnogurského z Krajského sdružení advokátů v Bratislavě, 14. 4. 1981. LP, sb. VONS, inv. č. 297, sign. I/4, kart. 48.

Příloha č. 4: Žádost Amnesty international

Žádost představitelky skupiny Amnesty International ve francouzském Les Herbiers o informaci o místě věznění D. Šinoglové. LP, sb. VONS, inv. č. 297, sign. IV/5, kart. 48.

Příloha č. 5: Rozhodnutí o prominutí zbytku trestu

Oznámení vedoucí oddělení milosti Ministerstva spravedlnosti ČSR Drahomíře Šinoglové o prominutí zbytku jejího nepodmíněného trestu odnětí svobody prezidentem republiky, 30. 3. 1982. LP, sb. VONS, inv. č. 297, sign. I/5, kart. 48.

Příloha č. 6: Drahomíra Šinoglová s dětmi

Drahomíra Šinoglová s dětmi, LP, sb. VONS, inv. č. 297, sign. VI/1, kart. 48.